

Poradnik

WRZESIEŃ

1996

9

BIBLIOTEKARZA

Miesięcznik Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich

- **Nowe możliwości kształcenia bibliotekarzy**
- **W 6-lecie samorządu terytorialnego**
- **Bibliotekoznawstwo i informacja naukowa — bibliografia za lata 1994 i 1995**
- **Laureaci literackiej Nagrody Nobla — kalendarz rocznic 1997**

Treść

- Barbara Sosińska-Kalata 1 NOWE MOŻLIWOŚCI KSZTAŁCENIA BIBLIOTEKARZY
- Jadwiga Chruścińska 5 NAUCZYCIELE POMATURALNYCH SZKÓŁ BIBLIOTEKARSKICH OCENIAJĄ PROGRAMY NAUCZANIA
- Zofia Sokół 9 CZASOPISMA DLA NAJMŁODSZYCH (1991-1995)
- Lucjan Biliński 13 CONRADIANA W BIBLIOTECE POLSKIEJ W LONDYNIE
- Jan Burakowski 16 W 6-LECIE SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO — TROCHĘ O SPRAWACH PODSTAWOWYCH. Życie z samorządem
- Marian Filipkowski 19 CELNY MERYTORYCZNIE — INSPIRUJĄCY PEDAGOGICZNIE
- Romualda Leszczyńska 20 DANUTA CZERNIAK 1947-1995
- Władysław Michnal 21 JUBILEUSZ 50-LECIA PEDAGOGICZNEJ BIBLIOTEKI WOJEWÓDZKIEJ IM. HELENY RADLIŃSKIEJ W SZCZECINIE
- Bogusława Szadkowska 23 JUBILEUSZ 90-LECIA WOJEWÓDZKIEJ BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ W SKIERNIEWICACH
- Zofia Nogaś 24 ŚWIĘTO BIBLIOTEKARZY W RADOMIU
- Wanda Kochowska 25 BIBLIOTEKOZNAWSTWO I INFORMACJA NAUKOWA. Bibliografia za lata 1994 i 1995
- Grażyna Bilka 31 LAUREACI LITERACKIEJ NAGRODY NOBLA. Kalendarz rocznic 1997

WYDAWNICTWO
SBP

Dyrektor Wydawnictwa

Janusz Nowicki

00-953 Warszawa, ul. Konopczyńskiego 5/7

tel. 27-52-96

REDAKTOR NACZELNY: Władysława Wasilewska,
SEKRETARZ REDAKCJI: Małgorzata Grochocka,
KOMITET REDAKCYJNY: Józef Lewicki (przewodniczący), Jadwiga Andrzejewska,
Jan Burakowski, Marcin Drzewiecki, Andrzej Kempa, Krystyna Kuźmińska,
Miroslawa Majewska, Wojciech Szymanowski, Ryszard Turkiewicz.
REDAKTOR TECHNICZNY: Jadwiga Krężlewicz

Wydawca: Wydawnictwo SBP

Prenumeratę prowadzi „Ruch” S.A., urzędy pocztowe i doręczyciele w całym kraju oraz Dział Promocji i Kolportażu SBP 02-103 Warszawa-Ochota, ul. S. K. Hankiewiczza 1, tel. 22-43-45. Tam też można nabyć numery bieżące i zaległe.

Skład i lamowanie oraz druk i oprawa: Warszawska Drukarnia Naukowa, 00-656 Warszawa, ul. Śniadeckich 8. Zam. 126/96

PORADNIK 9

(558)

BIBLIOTEKARZA

UKAZUJE SIĘ OD ROKU 1949

wrzesień 1996

Barbara Sosińska-Kalata

Nowe możliwości kształcenia bibliotekarzy * (1)

DLACZEGO TRZEBA TRANSFORMOWAĆ SYSTEM EDUKACJI W POLSCE

Wyczerpująca odpowiedź na tak postawione pytanie wypełniłaby cały artykuł, a nie temu miał on być poświęcony. Ponieważ jednak to, co warto wiedzieć o zmieniających się możliwościach i wymaganiach kształcenia bibliotekarzy i pracowników informacji w Polsce nierozzerwalnie wiąże się z generalnymi zmianami w organizacji szkolnictwa w naszym kraju, na wstępie spróbuję w dużym skrócie wskazać najważniejsze motywacje zachodzących i oczekiwanych przemian.

W r. 1995 na zlecenie Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD)

przeprowadzono analizę porównawczą polskiego systemu edukacyjnego z systemami europejskimi.

Jej wyniki potwierdziły od dawna obserwowaną nieekonomiczność systemu polskiego; szczególnie przy tym zwrócono uwagę na niedostosowanie założeń i or-

* Polecamy uwadze Czytelników także część 2, która ukazuje się w numerze 10/96 (red.)

ganizacji programów kształcenia do wymagań gospodarki wolnorynkowej. Jako jeden z najpoważniejszych problemów wskazano nieracjonalność relacji między długością okresu nabywania kwalifikacji w poszczególnych dziedzinach i zawodach a poziomem tych kwalifikacji i jego odwzorowaniem w strukturze kariery zawodowej.

Wiąże się z tym inny, nie mniej ważny problem: brak racjonalnej segmentacji okresu nauki przygotowującego do określonych specjalizacji czy zawodów na poziomie maturalnym i wyższym. Krytycznie oceniono też zakres specjalistycznego zróżnicowania programów oferowanych na tym szczeblu kształcenia, a właśnie umożliwienie zdobycia różnych specjalizacji zawodowych poszukiwanych na rynku pracy uważa się dziś za jedną z najcenniejszych własności nowoczesnych systemów kształcenia.

Niebagatelny problem są również znaczne różnice strukturalne, utrudniające porównywanie poziomów i wyników kształcenia, a w konsekwencji powodujące odmowę honorowania dyplomów polskich szkół w innych krajach. To zjawisko ma jeszcze inny kontekst. Jedną z idei zjednoczonej Europy jest zapewnienie kompatybilne-

go europejskiego systemu kształcenia, który wśród wielu aspektów bliskiej współpracy — zarówno uczących, jak i uczniów — powinien umożliwić młodzieży wszystkich krajów członkowskich realizację wybranych programów nauki w różnych szkołach i uczelniach. Na takim założeniu pierwotnie oparte zostały międzynarodowe programy TEMPUS czy LINQUA, których pełna realizacja w Polsce jest dziś raczej dyskusyjna. Spełnienie takiego założenia nie jest bowiem możliwe bez zachowania systemowej zgodności poziomów i wymagań kształcenia w poszczególnych dziedzinach i specjalnościach.

Słuszność krytycznej oceny efektywności polskiego systemu edukacyjnego szczególnie podkreśla niski poziom skolaryzacji polskiego społeczeństwa w porównaniu z charakterystykami państw wysoko rozwiniętych. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w roku 1988¹ wśród dorosłych mieszkańców Polski zaledwie 6,5% posiadało wyższe wykształcenie. W krajach rozwiniętych gospodarczo wielkość ta sięga 25-28%. Liczba studentów w roku akademickim 1994/95 wynosiła w Polsce 682,2 tys., a w okresie od 1988/89 wzrosła niemal dwukrotnie. Ciągle jednak na 10 tys. mieszkańców

przypada w Polsce znacznie mniej niż 200 studentów.

W tym samym okresie dane te w krajach europejskich kształtują się następująco: w Austrii 285, w Belgii 277, w Danii 292, w Finlandii 376, we Francji 341, w Hiszpanii 334, w Holandii 328, w Niemczech 305 (1991), w Szwecji 241 (1991), w Wielkiej Brytanii 241 (1991), we Włoszech 280. W Kanadzie i Stanach Zjednoczonych liczby te są dwukrotnie wyższe niż w krajach Europy Zachodniej [1].

Podniesienie poziomu skolaryzacji społeczeństwa nie jest nakazem formalnym, którego spełnienie warunkuje zgodę na przyjęcie Polski do Wspólnoty. Nie ulega jednak wątpliwości, że od tego w znacznym stopniu zależeć będzie pozycja Polski i Polaków we Wspólnocie.

Skomentowane powyżej ogólne uwarunkowania współczesnych przekształceń systemu szkolnictwa stanowią szeroki kontekst dziś funkcjonującej organizacji kształcenia zawodowego bibliotekarzy i pracowników informacji. Tak jak organizacja współczesnego ogólnego systemu polskiej edukacji, również i ten jego podsystem obciążony jest wadami uniemożliwiającymi porównywanie go z organizacją kształcenia bibliotekarzy w krajach europejskich czy w Ameryce Północnej.

Obecna makrostruktura kształcenia bibliotekarzy w Polsce to system dwustopniowy, obejmujący dwuletnie bibliotekarskie szkoły pomaturalne (dawniej policealne) i pięcioletnie magisterskie studia bibliotekoznawcze. Ten podstawowy szkielet uzupełniają coraz popularniejsze i coraz częściej otwierane w różnych ośrodkach roczne, półtoraroczne lub dwuletnie pomagisterskie studia podyplomowe.

Nauka w naszym zawodzie trwa relatywnie długo, a uprawnienia zdobyte po zakończeniu jej kolejnych etapów są ograniczone. Istotnym kluczem do rozwoju kariery zawodowej jest uzyskanie statusu bibliotekarza dyplomowanego — nie zapewnia go jednak ani świadectwo ukończenia bibliotekarskiej szkoły pomaturalnej, ani dyplom magistra bibliotekoznawstwa i informacji naukowej, ani wreszcie ukończenie bibliotekoznawczych lub informacyjnych studiów podyplomowych. Na domiar złego,

między szkołą pomaturalną a studiami magisterskimi nie ma żadnej formalnej drożności.

Jeśli bibliotekarz rozpocznie edukację od szkoły pomaturalnej, a następnie zechce zdobyć wyższe wykształcenie w zakresie bibliotekoznawstwa, to zwykle czas koniecznej nauki zajmie mu siedem lat. O uzyskanie uprawnień bibliotekarza dyplomowanego będzie mógł ubiegać się po kolejnych co najmniej dwu latach pracy zawodowej, przystępując do państwowego egzaminu bibliotekarskiego.

Trzeba też pamiętać, że współczesne standardy kształcenia bibliotekarzy i pracowników informacji w krajach wysoko rozwiniętych za jedną z nadrzędnych zasad

¹ Jest to najpóźniejszy okres uwzględniony w ostatnim opublikowanym przez GUS Roczniku Statystycznym.

GŁÓWNE WĄTKI WSPÓŁCZESNEJ DYSKUSJI O REFORMIE PROGRA- MOWEJ

przyjmują upowszechnienie wykształcenia wyższego jako pełnego wykształcenia specjalistycznego dla tej grupy zawodowej. Także w polskich opiniach o potrzebach kształcenia zawodowego bibliotekarzy i pracowników informacji za priorytetową drogę zdobywania kwalifikacji coraz powszechniej uznaje się studia wyższe [2, 3, 4, 5]. Nie wyklucza to oczywiście potrzeby kształcenia pomocniczych pracowników bibliotek i centrów informacyjnych na poziomie średnim, nie można im jednak nie zapewnić drogi ku dalszym etapom edukacji specjalistycznej. Z drugiej jednak strony, dążąc do spełnienia standardów światowych i unowocześniania własnego bibliotekarstwa, należy rozważyć także to, czy pięcioletnie bibliotekoznawcze studia wyższe w obecnym ich kształcie nadają się do roli powszechnego standardu wykształcenia współczesnego bibliotekarza.

Struktura zatrudnienia w polskich bibliotekach pozostaje w wyraźnej sprzeczności z europejskimi, a i wspomnianymi wyżej polskimi zaleceniami. I znowu kilka danych statystycznych dobrze zilustruje sytuację, w której się znajdujemy. Dominującą grupą bibliotekarzy są pracownicy ze średnim wykształceniem bibliotekarskim lub ogólnym. W końcu 1994 r. na 12 541 pracowników największej sieci bibliotek publicznych wyższe wykształcenie miało około 15% osób zatrudnionych na pełnym etacie (wyższe bibliotekarskie około 4%) [6]. Odsetek ten jest oczywiście znacznie wyższy w sieci bibliotek naukowych, lecz tam z kolei przeważająca część pracowników z wyższym wykształceniem uzyskała stopień magistra w innych dziedzinach.

W ostatnich latach sytuacja ta zdaje się nieco zmieniać. Według danych za rok 1995 liczba bibliotekarzy z wyższym wykształceniem wzrosła o 0,5-1,0% (zależnie od rodzaju bibliotek). Czy jest to tendencja trwała? Odpowiedź przyniosą następne lata, faktem jest jednak, że generalnie coraz wyżej ceni się wartość wykształcenia, a różnie wyjaśniane i motywowane zainteresowanie studiami wyższymi stale rośnie. Niezwykłą dynamikę wykazuje także rozwój studiów podyplomowych. Coraz trudniej też zdobyć specjalistyczne kwalifikacje bibliotekarskie i informacyjne metodą szkolenia przywarsztatowego.

System kształcenia bibliotekarzy i pracowników informacji jest jednym z wielu elementów ogólnokrajowego systemu edukacyjnego, toteż poza oczywistą aktualizacją treści nauczania konstruowane dziś programy i nowa makrostruktura kształcenia w tej dziedzinie muszą uwzględniać także ten ogólnosystemowy aspekt transformacji szkolnictwa.

Od początku lat 90. bez mała we wszystkich polskich ośrodkach kształcenia bibliotekarzy prowadzone są prace nad modernizacją zasad i treści nauczania. Dotychczas działania te skoncentrowane były przede wszystkim na tworzeniu nowych programów kształcenia, które zapewnić powinny uzyskanie kwalifikacji wymaganych we współczesnym bibliotekarstwie i w pracy informacyjnej.

Szczególną wagę przywiązuje się przy tym do trzech składników tych programów: wiedzy i umiejętności posługiwania się nowoczesnymi technikami informacyjnymi, rozumienia ich roli i wpływu na zmiany organizacyjne i funkcjonalne bibliotek oraz przemiany kulturowe społeczeństwa, wiedzy o nowoczesnych metodach organizacji pracy oraz wiedzy o funkcjonowaniu bibliotek i innych instytucji informacyjnych w warunkach gospodarki wolnorynkowej i demokratycznych struktur zarządzania państwem. Drugim aspektem zmian programowych jest rewizja proporcji między wiedzą metodologiczną a wiedzą faktograficzną. Jej celem jest redukcja nadmiernych dziś treści encyklopedycznych na rzecz kształtowania przede wszystkim umiejętności samodzielnego zdobywania informacji i rozwiązywania problemów.

POSTULATY ZWIĄZANE Z MODER- NIZACJĄ TREŚCI PROGRAMÓW NAUCZANIA

realizowane są sukcesywnie i autonomicznie przez poszczególne ośrodki kształcenia. Każdy z nich samodzielnie dba o to, aby jego oferta programowa była nowoczesna, efektywna i atrakcyjna. Ogólne rekomendacje w zakresie kształtowania treści programów nauczania określa się zwykle anali-

zując programy zagraniczne, zabiegając o wypełnienie własnych programów treściami zalecanymi przez rozmaite krajowe i międzynarodowe gremia ekspertów². Podejmowano też pewne działania zmierzające do wyznaczenia ogólnopolskich zaleceń programowych³.

Poza postulatami aktualizacji treści programów kształcenia i dostosowania ich do potrzeb nowoczesnej działalności bibliotecznej i informacyjnej, druga grupa problemów współczesnej reformy szkolnictwa zawodowego w Polsce dotyczy — jak wcześniej wspomniano — nie mniej ważnej rekonstrukcji jego makrosystemu, a przede wszystkim ustalenia formalnych relacji między szkolnictwem średnim i wyższym oraz między szkołami jednego poziomu.

Do tej grupy zagadnień należy jeszcze wiele innych ważnych, trudnych, drażliwych i ciągle nie rozstrzygniętych problemów. Trudno przy tym rozstrzygnięcia takie podejmować w skali działań jednego ośrodka kształcenia, a zła pamięć o centralnym sterowaniu reformami programów kształcenia w szkołach wyższych w przeszłości zdaje się paraliżować dużą część prób dobrowolnego

współdziałania w tym zakresie. Przykładów takiego współdziałania wiele nie znajdziemy. Do nielicznych i stąd szczególnie cennych należy nawiązana w ostatnich latach bliższa współpraca największego ośrodka kształcenia pomaturalnego, czyli Centrum Ustawicznego Kształcenia Bibliotekarzy (CUKB) z Uniwersytetem Warszawskim i Wrocławskim oraz z Wyższą Szkołą Pedagogiczną w Krakowie.

LITERATURA

[1] Rocznik Statystyczny 1995. Warszawa: Główny Urząd Statystyczny 1996.

[2] Workshop on Education and Training of Information Specialists in Eastern Europe and CIS Countries. Bratislava, Slovakia, 14 to 18 November 1994. Final Report. Paris: UNESCO, January 1995.

[3] Kocójowa Maria: *Zalecenia UNESCO, IFLA, EUCLID dotyczące kształcenia specjalistów z informacji naukowej w Europie Wschodniej i krajach CEI w ramach Generalnego Programu Informacyjnego (PGI) 1994. „Praktyka i Teoria Informacji Naukowej i Technicznej” 1995 nr 1 s. 39-41.*

[4] Kocójowa Maria: *Przyszłość kształcenia specjalistów informacji naukowej w krajach postkomunistycznych. „Bibliotekarz” 1995 nr 7/8 s. 9-12.*

[5] Sosińska-Kalata Barbara: *Perspektywy kształcenia bibliotekarzy – dążenie do standardów światowych. „Bibliotekarz” 1995 nr 7/8 s. 5-9.*

[6] Biliński Lucjan: *Wyniki badań podważające kompetencje bibliotekarzy. Ocena bibliotek i bibliotekarzy w świetle badań przeprowadzonych wśród młodzieży. „Bibliotekarz” 1995 nr 6 s. 21-24.*

Dr Barbara Sosińska-Kalata jest wicedyrektorem Instytutu Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej UW

² Przypomnijmy tu np. zalecenia UNESCO, EUC-LID, ALA czy ASIS, na które często powoływano się w dyskusjach o reformie programowej.

³ Pierwszą taką próbę stanowiło opracowanie w r. 1993 na zlecenie Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego tzw. minimalnych wymagań programowych dla studiów bibliotekoznawstwa i informacji naukowej, w formie zaleceń przekazanych wszystkim uczelniom. Kolejną próbą wskazania pewnego wspólnego mianownika programów kształcenia bibliotekarzy są niedawno opublikowane rekomendacje II Forum Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich „Kształcenie bibliotekarzy dla przyszłości”. Jachranka 22-24 października 1995 r., stanowiące pokłosie dyskusji toczonych na tym spotkaniu.

Polecamy najnowsze wydawnictwa z serii:

Nauka ● Dydaktyka ● Praktyka

Jadwiga ANDRZEJEWSKA — Bibliotekarstwo szkolne. Teoria i Praktyka.

T. I. Organizacja biblioteki, 253 s.

T. II. Praca pedagogiczna biblioteki, 213 s.

Nauczyciele pomaturalnych szkół bibliotekarskich oceniają program nauczania

W tym roku mijają trzy lata od wdrożenia w r. 1993 w pomaturalnych szkołach bibliotekarskich nowej dokumentacji programowej przygotowanej w Centrum Ustawicznego Kształcenia Bibliotekarzy, a ponad 5 lat od autorskiego przygotowania poszczególnych programów nauczania. Czy jest to okres wystarczająco długi, aby przystąpić do kolejnej modernizacji treści kształcenia?

Czy są dostateczne przesłanki merytoryczne do zainicjowania takiego przedsięwzięcia?

Z jednej strony programy są jeszcze zbyt „świeże”, niedostatecznie przetestowane praktycznie w warunkach szkolnych; wydaje się, że na głębsze wprowadzenie zmian trzeba jeszcze poczekać. Programy oceniane są dobrze, a ich realizacja zależy głównie od nauczycieli. Z drugiej strony znajdujemy się w sytuacji, kiedy szkolnictwo wyższe przeprowadza reformę studiów bibliotekoznawczych i programów kształcenia, dostosowując je do standardów światowych. Już obecnie docenia się wagę programu nauczania w pomaturalnym szkolnictwie bibliotekarskim jako podstawowego, ważnego elementu systemu kształcenia bibliotekarzy i w tym sensie powinny być one odpowiednio skorelowane z programami studiów bibliotekoznawczych oraz mieścić się w ogólnych ramach standardów światowych w tym zakresie.

Ponadto jest to okres przeobrażeń w bibliotekarstwie, związanych z wprowadzeniem na szeroką skalę automatyzacji do bibliotek polskich. Automatyzacja zmienia dotychczasowe oblicze podstawowych procesów bibliotecznych. Pewne procesy łączą się, inne rozdzielają, na inne niż dotychczas akcenty kładzie się nacisk. Bibliotekarz coraz częściej zmuszony jest wyjść poza swoją bibliotekę i poznać wszystkie mechanizmy, które występują w środowisku lokalnym.

Potrzebna jest więc większa niż dotychczas preferencja dla problemów komunikacji społecznej, zarządzania, negocjowania, rozwiązywania konfliktów, problemów w grupie, partnerstwa, kształtowania postaw asertywnych. Koniecznością staje się szeroka współpraca z różnorodnymi instytucjami. Znacznie bogatsza powinna być wiedza socjologiczna i kulturoznawcza przyszłego bibliotekarza. Te tendencje, zjawiska powinny być na bieżąco odzwierciedlane w programach kształcenia bibliotekarzy.

Zdajemy sobie jednocześnie sprawę, że opracowane i realizowane programy, mimo wielkiego wysiłku ich twórców i śmiałych zamiarów, nie są możliwe do utrzymania przez kolejne 10-13 lat, tak jak programy poprzednie. Obecnie nowoczesność znacznie szybciej wkracza do treści nauczania i bardziej zdecydowanie wypiera treści przestarzałe, zbędne.

Te właśnie przesłanki zdecydowały o potrzebie przygotowania przez Centrum Ustawicznego Kształcenia Bibliotekarzy niniejszego opracowania. Jest ono próbą zaprezentowania — na podstawie materiałów przygotowanych przez rady pedagogiczne wszystkich pomaturalnych szkół bibliotekarskich — opinii wykładowców pomaturalnych szkół bibliotekarskich (stacjonarnych i zaocznych) na temat programów realizowanych od r. 1993.

Uzyskaliśmy wartościowy, aczkolwiek bardzo zróżnicowany materiał, zawierający różnorodne uwagi, opinie, koncepcje dotyczące realizacji treści programowych, a także niejednokrotnie własne propozycje programowe.

Zebrane uwagi można zaprezentować w następujących grupach problemowych:

1. Sylwetka modelowa absolwenta pomaturalnej szkoły bibliotekarskiej;
2. Uwagi ogólne na temat realizowanego programu;
3. Zakres, struktura, korelacja międzyprzedmiotowa programu;

4. Uwagi o poszczególnych przedmiotach objętych planem nauczania;

5. Środki i metody dydaktyczne.

Kształci się zawsze dla przyszłości, dlatego też punktem wyjścia do rozważań nad treściami nauczania powinna być klarowna wizja przyszłego bibliotekarstwa oraz sprzężony z nią docelowy model osobowy bibliotekarza.

Dopiero na tym tle można określić niezbędną dla absolwenta pomaturalnej szkoły bibliotekarskiej charakterystykę kwalifikacyjną,

czyli zespół umiejętności wynikowych (teoretycznych, praktycznych, społeczno-moralnych i psychofizycznych). Dotychczas nie udało się jednoznacznie sprecyzować modelowej sylwetki absolwenta tego typu szkoły. Formułując ten problem zdawaliśmy sobie sprawę, że nie uzyskamy w chwili obecnej wiarygodnej, a zarazem zadowalającej odpowiedzi. Na podstawie opinii wykładowców szkół można zarysować wizerunek absolwenta: jest to nowoczesny bibliotekarz, typ humanisty o dużej wiedzy teoretycznej, znawca „rzemiosła bibliotecznego” z wyobraznością, nastawiony na akceptację zmian, mający całościowe spojrzenie na problemy bibliotek i ich miejsce w oświacie, kulturze, nauce, zwłaszcza w zakresie organizacji i zarządzania zasobami informacyjnymi, marketingu, automatyzacji bibliotek. Powinien mieć łatwość prowadzenia rozmów i negocjowania z władzami samorządowymi, być otwartym na realizację potrzeby pełnienia nowej roli — animatora kultury w danym środowisku lokalnym. Inne wypowiedzi ukierunkowały kształcenie pracowników bibliotek pod kątem przygotowania w zakresie organizacji i zarządzania zasobami informacyjnymi.

Propozycje wzbogacenia sylwetki absolwenta dotyczą głównie zasobu wiedzy, którą powinna zdobyć osoba kończąca studium pomaturalne. Coraz częściej docenia się też predyspozycje psychofizyczne i społeczne. W zbranym materiale brak konkretnych rozważań i propozycji, np. jaki należy preferować typ wykształcenia bibliotekarza na tym poziomie nauczania: bibliotekarza-animatora kultury czy bibliotekarza-fachowca, specjalistę w zakresie informacji czy też bibliotekarza o przygotowaniu w miarę uniwersalnym? Otwarte pozostaje pytanie, czy

w pracach nad programem kształcenia bibliotekarzy możemy przyjąć, że „rozważania nad docelowym modelem absolwenta pomaturalnej szkoły bibliotekarskiej powinny zmierzać w kierunku wizji sprawnego animatora i technika usług bibliotecznych”?

Generalnie program oceniany jest przez wykładowców pomaturalnych szkół bibliotekarskich pozytywnie

— jako ambitny, spójny, skierowany na problemy współczesne, nawet w pewnym stopniu perspektywiczne, obejmujący kompleksowe widzenie procesów i zjawisk zachodzących we współczesnym bibliotekarstwie z punktu widzenia komunikacji społecznej. Dobór treści programowych odpowiada zatem zarówno wymogom współczesnego bibliotekarstwa, jak i potrzebom społecznym.

Na opinię o programie składa się również **ocena realizacyjna**. I tu noty są nieco słabsze. Zwraca się uwagę na dysonans między obszernym, ambitnym zakresem treści a możliwościami realizacyjnymi niektórych szkół bibliotekarskich, słabo wyposażonych w nowoczesne środki dydaktyczne.

Z satysfakcją należy podkreślić, że

szkoły bibliotekarskie przejawiają wiele samodzielnej inicjatywy w realizacji całego programu

i poszczególnych przedmiotów, wykorzystując możliwości elastycznego traktowania zaproponowanych treści i dostosowywania ich do specyfiki konkretnych warunków, w jakich pracują dane ośrodki, oraz do aspiracji słuchaczy. Z opinii wynika, że duży nacisk kładzie się na samodzielny kontakt słuchacza z lekturą, na samokształcenie. Jest to objaw pozytywny.

Ogólne opinie na temat doboru treści są pozytywne. Program ukierunkowany jest na współczesność, kompletny, przyszłościowy, otwarty na nowe treści.

Jednocześnie formułowane są uwagi dotyczące uzupełnienia programu o treści wyznaczające z aktualnych trendów, nowych zjawisk, potrzeb, które pojawiły się lub też rozwinęły w okresie między opracowaniem autorskim programu a okresem jego reali-

zacji, z możliwości technicznych oraz społecznego oczekiwania. Katalog tych propozycji jest obszerny.

Niedostatecznie w programie reprezentowane są następujące zagadnienia:

— komunikacja społeczna, obecnie rozproszona w wielu programach. Proponuje się utworzenie oddzielnego bloku przedmiotowego, np. „Warsztaty z zakresu komunikacji społecznej”;

— wiedza z zakresu działalności środowiskowej biblioteki i jej animacyjne funkcje, w tym zwłaszcza problematyka prawna, ekonomiczna, marketing biblioteczny, formy pracy z czytelnikiem, współpraca z instytucjami i organizacjami związanymi z kształtowaniem się społeczeństwa obywatelskiego;

— wpływ automatyzacji bibliotek na kształtowanie się podstawowych procesów bibliotecznych i wynikające stąd zmiany dla organizacji bibliotek;

— czytelnictwo niepełnosprawnych;

— działalność wydawnicza w Polsce i na świecie (propozycja przywrócenia przedmiotu);

— sprawne i efektywne samokształcenie słuchaczy (odrębny przedmiot lub zespół zagadnień np. przy „Pedagogice”).

W znacznie mniejszym stopniu niż w poprzednich latach pojawia się w wypowiedziach wykładowców kontrowersja dotycząca relacji między tzw. wiedzą teoretyczną a praktyczną. Formułowane są opinie, że program jest zbyt szkolny, za mało bliski życia. Powinien być „odteoretyzowany”. Na szczęście szkoły coraz częściej zdają sobie sprawę, że „proporcja między wiedzą teoretyczną a praktyczną zależy od podejścia wykładowcy do danego zagadnienia”.

Podział treści na bloki przedmiotowe został dobrze przyjęty przez realizatorów programu.

Wykładowcy dostrzegają pozytywne strony takiej budowy programu, ale widzą również pewne mankamenty. Wprowadzenie do programu bloków tematycznych pozwoliło na zintegrowanie problemów, pełniejsze ich zaprezentowanie z różnych punktów widzenia oraz ukazanie istniejących powiązań między określonymi tematami—przedmio-

tami. Niebezpieczeństwem natomiast może być zgubienie w trakcie realizacji pewnych problemów, które są omawiane w różnych przedmiotach. Niestety nie udało się w wielu wypadkach wyeliminować występujących w programie powtórzeń.

Pojawiają się w opiniach różne warianty przeredagowania obecnego planu nauczania, proponowane zazwyczaj przez szkoły stacjonarne. Postuluje się np. w miejsce trzech przedmiotów: „Wiedza o społeczeństwie”, „Wiedza o kulturze”, „Wiedza o czytelnictwie” wprowadzić jeden blok przedmiotowy pt. „Społeczeństwo, kultura, czytelnicy”, realizowany przez 4 semestry. Dzięki takiej integracji można by klarownie wyjaśnić mechanizmy oraz całą złożoność kulturowego funkcjonowania społeczeństwa i jednocześnie uniknąć powtarzania wielu pojęć terminologicznych, ciągłego odwoływania się do pokrewnych treści występujących w innych przedmiotach.

Gdyby ta koncepcja nie znalazła odzwierciedlenia w przyszłościowych pracach nad modernizacją programu, proponuje się ponownie rozważyć utworzenie przedmiotu „Metodyka pracy z czytelnikiem” (opinia POKB w Jarocinie) lub też „Animacja kultury w bibliotece” (opinia PPSKAKiB) i włączenie do nich zagadnień pedagogicznej pracy bibliotekarza, umiejscowionych w obecnym programie w „Pedagogice” oraz „Gromadzeniu i udostępnianiu zbiorów”.

Spotyka się również opinie, że korzystniejsze dla słuchacza jest powiązanie „Metodyki pracy z czytelnikiem” z przedmiotem „Wiedza o czytelnictwie” niż, jak dotychczas, z „Pedagogiką”.

W kontekście tych rozważań bardziej przekonująca jest propozycja POKB w Jarocinie, dotycząca utworzenia integrującego bloku „Społeczeństwo, kultura, czytelnictwo”.

Godnym rozważenia wnioskiem szkół bibliotekarskich jest celowość wprowadzenia do programu problematyki podstaw prawa i ekonomiki bibliotecznej — ze względu na szeroką działalność bibliotekarza w realiach samorządności i na potrzebę znajomości prawa, w tym prawa pracy, opracowania budżetów gminnych, rozszkolenia w klasyfikacji budżetowej, w prawie autorskim, w zasadach prowadzenia działalności gospodarczej. Treści te mogłyby być włączone do obecnego programu „Organizacji i zarządzania biblioteką”.

Dyskusyjny jest nadal dla niektórych wykładowców podział na bloki zawodowe: „Gromadzenie i udostępnianie zbiorów” oraz „Opracowanie zbiorów” jako trochę sztuczny, zwłaszcza w dobie wprowadzania do bibliotek automatyzacji. Pojawiają się też opinie wskazujące na pewne mankamenty z przynależnością określonych problemów do bloków przedmiotowych.

Korelacja międzyprzedmiotowa

to kij włożony w mrowisko. Uwag jest dużo, w realizowanym programie sprawa ta budzi najwięcej zastrzeżeń. Dotyczą one:

- innego rozmieszczenia przedmiotów w obrębie semestrów,
- innego rozmieszczenia problemów w obrębie przedmiotów — w celu uzyskania lepszej synchronizacji i korelacji treści,
- wyeliminowania powtórzeń.

Środki dydaktyczne. Doskonalenie nauczycieli

Środki dydaktyczne odgrywają ogromną rolę w procesie nowoczesnego kształcenia bibliotekarzy. Zapotrzebowanie szkół na różnego rodzaju pomoce — podręczniki, skrypty, poradniki metodyczne, czyli literaturę zawodową — jest ogromne. Pożądane są również informacje o przydatnych nowościach wydawniczych, wycinki prasowe i materiały informacyjne do każdego przedmiotu.

Cieszy nas bardzo dobra opinia o publikowanych w CUKB poradnikach metodycznych do poszczególnych przedmiotów nauczania. Mamy nadzieję, że uda nam się na przełomie 1996/1997 r. sfinalizować edycję kompletu poradników do wszystkich przedmiotów nauczania.

Z wdrożeniem programów w r. 1993 związane było szkolenie kadry pedagogicznej z zakresu przedmiotów objętych planem nauczania. Środowisko nauczycielskie z zadowoleniem przyjęło dotychczasową, bogatą ofertę różnych kursów, konferencji, warsztatów. Zdecydowanie wypowiedziano się za kontynuowaniem przez CUKB konferencji metodyczno-przedmiotowych obejmujących przykładowe zajęcia z realizacji wybranych przedmiotów, dyskusję na temat przeprowadzonych lekcji, wymianę doświadczeń oraz pokaz pomocy dydaktycznych.

Warunki realizacji programu

Na to pytanie odpowiedziały głównie szkoły w systemie CUKB. Warunki realizacji programu poprawiają się z roku na rok. Filie CUKB wyposażane są stopniowo w sprzęt komputerowy umożliwiający właściwą realizację przedmiotu „Automatyzacja...” i wspólnie z WBP przystępują do prac związanych z organizacją sieci. Kadra dydaktyczna większości filii pracuje w nie zmienionym składzie i szybko dostosowała się do nowych wymagań programowych.

Dużo zajęć w PSBZ z konieczności jest realizowanych w formie wykładów. Odnosi się to nawet do tych tematów, w których pożądane są inne sposoby prezentowania treści. O niepowodzeniu w szerszym stosowaniu ćwiczeń i seminariów decyduje najczęściej kalkulacja zegarowa, bowiem dyskusja, praktyczne utrwalenie materiału oraz odwołanie się do wiadomości i do doświadczeń słuchaczy zajmują więcej czasu i nie wystarcza go na pogłębione ujęcie zagadnienia. W kontekście tej wypowiedzi istotnym problemem jest możliwość dzielenia klasy na grupy ćwiczeniowe.

Wnioski

Na wiele uwag, propozycji i postulatów zaproponowanych przez rady pedagogiczne pomaturalnych szkół bibliotekarskich (stacjonarnych i zaocznych) można sformułować następujące konstatacje:

1. Funkcjonujący od r. 1993 w realizacji dydaktycznej pomaturalnych szkół bibliotekarskich program nauczania jest oceniany przez wykładowców pozytywnie. Treści programowe są ambitne, spójne, ukierunkowane na problemy współczesne i perspektywiczne.

2. Program pomaturalnego studium bibliotekarskiego w obecnym kształcie można z powodzeniem wkomponować w ogólną ramy systemu kształcenia — jako podstawowe, ważne treści nauczania, drożne z programami wyższych studiów bibliotekoznawczych (licencjackich i uniwersyteckich).

3. Dużym walorem programu, docenianym przez kadry pedagogiczną, jest możliwość elastycznego traktowania treści programowych, dostosowania ich do specyfiki szkół i aspiracji słuchaczy.

4. Przygotowywane w CUKB poradniki metodyczne, oparte na nowym programie, uwzględniają na bieżąco trendy, nowe zjawiska i potrzeby, które pojawiły się w okresie między opracowaniem autorskim a pierwszym okresem jego realizacji.

5. Program kształcenia pomaturalnego studium bibliotekarskiego nie wymaga w chwili obecnej poważniejszych zabiegów modernizacyjnych. Spotykane w opiniach tego typu sugestie miały charakter jednostronny.

6. Zdecydowana większość wykładowców opowiedziała się za korektą programu w zakresie:

— przesłedzenia i skorygowania treści wszystkich programów pod kątem zmian w bibliotekarstwie, spowodowanych automatyzacją, oraz szeroko pojętej działalności środowiskowej biblioteki;

— przesłedzenia treści programów (pod kątem m.in. wzajemnych związków, podporządkowania, następstw w czasie) w celu uzyskania lepszej korelacji i synchronizacji międzyprzedmiotowej, wyeliminowania zbędnych powtórzeń;

— aktualizacji literatury do wszystkich przedmiotów nauczania (zwłaszcza do „Automatyzacji procesów bibliotecznych” oraz „Organizacji i zarządzania biblioteką”);

— unowocześnień programów: „Źródła informacji. Działalność informacyjna”, „Automatyzacja procesów bibliotecznych”, „Organizacja i zarządzanie biblioteką” — pod kątem potrzeb praktycznej działalności środowiskowej bibliotekarza (uwzględnienie takich tematów jak: elementy prawa, ekonomii, finanse biblioteki, marketing, reklama, promocja biblioteki, współpraca z instytucjami).

7. Środki dydaktyczne (podręczniki, skrypty, poradniki metodyczne) stanowią niezbędną pomoc w kształceniu bibliotekarzy na poziomie pomaturalnym. Potrzebne są nowe podręczniki i skrypty do wszystkich przedmiotów nauczania. Seria poradników metodycznych, zainicjowana przez CUKB i pozytywnie przyjęta przez wykładowców, powinna być kontynuowana.

Autorka jest wykładowcą w Centrum Ustawicznego Kształcenia Bibliotekarzy

Czasopisma dla dzieci i młodzieży

Zofia Sokół

Czasopisma dla najmłodszych (1991-1995)

Tworzący się w latach 1991-1995 rynek prasy dziecięco-młodzieżowej wpłynął na załamanie się dotychczasowego podziału na poziomy adekwatny do rozwoju osobowego dzieci. Jego miejsce zajęły nowe czasopisma rozwijające zainteresowania i zaspokajające ciekawość dzieci, i to już od lat najmłodszych. Nawiązując do dawnego podziału wyodrębniono czasopisma dla dzieci najmłodszych, przeznaczone dla wieku od lat 3 do 9. Obejmują one przedszkole, klasę zerową i nauczanie początkowe, klasy I-IV, gdy dziecko opanowuje sztukę samodzielnego czytania. W niektórych przypadkach

wiek można przesunąć do 8-9 roku życia, gdyż, jak wiadomo, rozwój umysłowy dzieci jest różnicowany i uzależniony od wielu czynników. W zasadzie umiejętność samodzielnego czytania ze zrozumieniem przypada na klasę III szkoły podstawowej. Do czasu transformacji prasy dla tej kategorii wieku wydawany był „Miś” dla przedszkolaków i częściowo „Świerszczyk”. Oba pisma miały charakter edukacyjno-artystyczny. Po roku 1991 powstały w Polsce dla tej kategorii wieku 62 nowe tytuły czasopism, których rodzaje obrazuje poniższa tabela:

Rodzaje pism	1990	1991	1992	1993	1994	1995	Razem
Malowanki-kolorowanki	—	—	5	3	2	2	12
Komiksy, pisma telewizyjne	1	3	4	2	8	4	22
Krzyżówkowo-rozrywkowe	2	1	1	2	4	4	14
Nauka języka angielskiego	—	2	1	—	—	—	3
Dla dzieci specjalnej troski (małych)	—	—	1	2	—	—	3
Edukacyjno-artystyczne	—	2	2	2	—	2	8
Razem:	3	8	14	11	14	12	62

Spośród 62 tytułów nowych, powstałych dla dzieci młodszych, można wyodrębnić 8 tytułów dla maluchów w wieku 3-6 lat, które przy przyswajaniu treści korzystają z pomocy rodziców i wychowawców. W tych czasopismach dominuje obrazek, ilustracja lub konturowy rysunek do kolorowania. Krótka treść wierszyków lub opowiadań służy do zapamiętywania tekstu i samodzielnego opowiadania. Pisma te często mają również wkładki dla rodziców i opiekunów, które informują jak w najbardziej korzystny sposób wykorzystywać zamieszczone treści.

Zaliczyć tu możemy — obok już wspomnianego „Misia” — ilustrowany magazyn dla dzieci firmy „Prószyński i Ska” pt. „Bęc” pod redakcją Agaty Niewiarowskiej, będący polską wersją czasopisma francuskiego pod tym samym tytułem, przystosowaną do polskich realiów. Ta sama firma wydaje dla pierwszoklasistów „Już Czytam” — miesięcznik również pod redakcją Agaty Niewiarowskiej. Godny uwagi był ilustrowany tygodnik „Pentliczek” wydawany przez Spółkę Wydawniczą „Kobieta i Mężczyzna”, mający numery poświęcone jednej tematyce, np. ryżowi, ziemniakom, wilkowi itp., z koloro-

wymi ilustracjami dotyczącymi głównego tematu.

Miesięcznik rozrywek dla dzieci — „Magazyn Bouli” wydawany przez spółkę „Pegasus” — przestał już wychodzić. Jego miejsce zajęły inne: „Supelek z Pętelką” w Łodzi, „Przedszkolak” — „kwartalnik dla przyszłych

uczniów” wydawany w Katowicach przez Fundację „Elementarz”.

Dla dzieci, które już sylabizują i starają się składać wyrazy, ukazują się „Dumbo” — „dwumiesięcznik nie tylko dla przedszkolaków” firmy Egmont-American Oddział Polska, miesięcznik „Najpiękniejsze bajki” oraz kwartalnik „Niespodzianka dla dzieci”, oba wydawane przez „TM Semic”.

Osobną grupę rodzajową tworzą malowanki-kolorowanki (12 tytułów) do samodzielnego wykorzystywania przez małe dzieci. Pisma te zawierają znane i popularne bajki w formie kreskówki, a zadaniem dzieci jest

pokolorowanie płaszczyzn zakreślonych konturem, co wiąże się także z opanowaniem tekstu bajki oraz rozwijaniem fantazji i poczucia estetyki przy doborze kolorów. Jest to rodzaj czasopism dotąd w Polsce nieznan — kolorowanki występowały tylko jako dział w „Misiu” i „Świerszczyku”.

Do najbardziej znanych kolorowanek należą: „Przygoda z Malowanką” — miesięcznik dla dzieci, „Malowanka Przedszkolaka”, wydawana przez Księgarnię „Michalineum” w Białymstoku, „Czytanka-Malowanka”, „Czytam i Maluję” itp. „Magazyn Domowy” ma dwie serie: dla dzieci najmłodszych — „Rysunki do kolorowania” i dla dzieci trochę starszych — „Rysunki do kolorowania — Konkurs”. Ukazują się również „Zwierzaki-Cudaki”, „Co To? Malowanka-Zgadywanka”, „Malowanka dla Dzieci”, „Biedronka”, „Dobranocka do kolorowania”, „Maluj Razem z Nami” i inne.

Inną grupę rodzajową tworzą czasopisma komiksowo-telewizyjne naśladujące obraz telewizyjny: bajki i dobranocki. Ukazują się one regularnie jako miesięczniki, dwumiesięczniki, tygodniki, a nawiązują do popularnych dziecięcych audycji telewizyjnych lub „dobranoczek”, utrwalając ich treść bądź rozwijając fabułę.

W tej grupie na pierwszym miejscu wymienić należy „Ciuchcie” — Miesięcznik nie tylko dla grzecznych dzieci” wzorujący się na popularnej audycji telewizyjnej, wydawany przez Biuro Reklamy Telewizji Polskiej pod redakcją Andrzeja Grabowskiego. Następnie „Domowe Przedszkole Wszystkie Dzieci Kocha” wydawane przez Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne pod redakcją Hanny Ratyńskiej. Czasopismo to zawiera wkładkę z poradami praktycznymi dla rodziców i opiekunów.

Z innych wymienić należy pisma międzynarodowe Walta Disneya wydawane przez Egmont American Ltd — Oddział Polska, jak np. „Mickey Mouse”, „Donald Duck”, „Królik Bugs” oraz wspomniane już przygody słonika „Dumbo”. Czasopisma te, w formie komiksów, zawierają znane i lubiane przygody myszki Miki, kaczonego Kwaka i Donalda oraz innych bohaterów bajek Disneya. Niewielkie teksty dużymi literami zachęcają do samodzielnego sylabizowania, a kontury — do kolorowania. Ponadto pisma te zamieszczają łatwe krzyżówki, szara-

dy, układanki liter i cyfr, wycinanki, zabawy lingwistyczne i szereg innych zagadek, za rozwiązanie których redakcje oferują bogaty zestaw nagród: klocki lego, wycieczki do Legolandu, do Eurodisneylandu (2 osoby), zachęcają do zakładania klubów kolekcjonerów książek Disneya, przyjaciół Kaczora Donalda lub Królika Bugsa itp.

Podobny w stylu rozwiązań, ale o bardzo bogatej fabule nachylonej w kierunku edukacyjno-rozwojowym, jest tygodnik telewizyjny „Ulica Sezamkowa” — polska wersja międzynarodowego pisma amerykańskiego. Pismo to służy do oglądania i słuchania, a następnie do czytania i samodzielnego korzystania z jego treści. Głównym jego hasłem jest „Radość — nauka — zabawa”. Czasopismo to, podobnie jak audycja pod tym samym tytułem, uzyskała wysoką ocenę pedagogów sformułowaną przez Biuro Studiów i Analiz Kancelarii Senatu, którzy uznali je „za bardzo dobry podręcznik edukacji. Dzieci uczą się z nich bowiem, co się nagradza, a co karze, jakie zachowania są społecznie pożądane, a jakie niepożądane”.

Gorzej natomiast oceniono 22 komiksy telewizyjne wydawane przez firmę „TM-Semic”, takie jak „Batman”, „Alf”, „Transfermen”, „Casper”, „Barbie”, „Supermen”, „X-Men”, „Spider-Man”, „Punischer” czy też „Różowa Pantera i Komisarz Zero” oraz inne tego rodzaju wydawnictwa periodyczne. W komiksach tych głównym wątkiem treściowym są bohaterowie walczący o słuszną sprawę, którym zawsze udaje się pokonać lub osłabić wszechobecne zło. Ale, jak napisał w swoim *Raporcie* Piotr Sarzyński, to w nich „krew leje się jak z wiadra, światem rządzi przemoc, spiętrzenia dramaturgiczne są z reguły spiętrzeniem idiotyzmów i dziwactw”. Autor ostrzega przed nimi rodziców, wychowawców, pedagogów i bibliotekarzy — osoby zajmujące się wychowywaniem nowego pokolenia i rozwojem czytelnictwa, gdyż w tych „kolorowych pisemkach serwuje się w skondensowanej formie wszystko to, co najbardziej prymitywne w amerykańskiej kulturze”. W tych obrazkowych historyjkach mężczyzna z reguły musi być odważny i mieć muskuły, kobieta zaś — być piękna i tylko tyle. Popularyzują one przemoc i siłę jako sposób na rozwiązywanie ludzkich problemów. Należałoby zatem ograniczać czytelnictwo tego dziecięcego „chłamu” o minimalnych walorach edukacyjnych i estetycznych.

Z kolei można by polecić rozpowszechnianie nowej kategorii czasopism krzyżówkowo-rozrywkowych, rodzaju publikacji dotąd występującej w postaci kącików hobbistycznych. Obecnie wychodzą jako osobne tytuły w cyklach miesięcznych lub dwutygodniowych i zawierają różnego rodzaju krzyżówki, zagadki, szarady, rebusy, zgadywanki itp. ćwiczenia umysłowe. W latach 1990-1995 ukazało się 14 tytułów tego rodzaju, wiele z nich zakończyło żywot po kilku lub kilkunastu numerach, inne utrzymały się na rynku prasowym. Noszą one tytuły adekwatne do treści: „**Główkolandia**” — „Magazyn zagadek”, „**Mały Sam na Sam**” — „Dla młodych szaradzystów”, „**Kubusiowe Zagadki**”, „**Małe Orinoko**”, „**Krzyżówki panoramiczne dla dzieci**”, „**Sowa**” — „**Krzyżówki, konkursy różnorodności**” itp. Dodać należy, że obok Warszawy tego rodzaju czasopisma są wydawane w ośrodkach regionalnych, np. w Kielcach, Krakowie, Koszalinie, Poznaniu itp.

Osobną grupę rodzajową stanowią pisma do nauki języka angielskiego od najmłodszych lat, od 3 do 8 roku życia, np. „**Samouczek do nauki języka angielskiego**”, np. „**Max i Spółka**” — „**Samouczek do nauki języka angielskiego**”, w Krakowie „**Hi!**” — „**Czasopismo dla dzieci uczących się języka angielskiego**”, w Częstochowie „**Z Angielskim od Dziecka**”. Zawierają one wiele obrazków i ilustracji oraz zagadek i krzyżówek pozwalających na szybkie opanowanie poszczególnych słówek, a także historyjki komiksowe, kontury do kolorowania itp.

Nie zapomniano również o dzieciach specjalnej troski — niepełnosprawnych i przewlekłe chorych. Dotąd dla dzieci niewidomych wychodził w alfabecie brajlowskim „**Promyczek**” wydawany przez Polski Związek Niewidomych i Ministerstwo Edukacji Narodowej. Grupę tę wzbogaciły dwa tytuły: „**W Słońcu**” wydawany przez Katolickie Stowarzyszenie Niepełnosprawnych oraz „**Pogodne Serca Wyżej**” — kwartalnik wydawany w Kudowie Zdroju przez Fundację na rzecz Lecznictwa Dziecięcego. Zawierają one przedruki najbardziej znanych artykułów z czasopism dziecięcych, oryginalny materiał dotyczący zdrowia, debiuty literackie, korespondencję itp.

Jak już wspomniano, w latach 1990-1995 ukazały się 62 nowe tytuły czasopism dla

dzieci młodszych, różnej częstotliwości i przeznaczenia czytelniczego, różnych wartości poznawczych i dydaktycznych. Wiele z nich upadło, wiele wychodzi nadal. Trudno jest ustalić, ile ich właściwie pojawiło się w omawianym okresie, gdyż konkurencja wytworzyła się duża i utrzymać się na rynku prasowym jest niezwykle trudno. Prawie każdy tytuł jest bajecznie kolorowy, zawiera nowe, niespotykane dotąd w prasie dla tej kategorii wieku rodzaje literackie i graficzne: fotomontaże, fotografie, rysunek itp. Prawie każdy jest drukowany na błyszczącym papierze (szkodliwym dla wzroku), zaopatrzony w lakierowaną okładkę, co znacznie podnosi koszty egzemplarza.

Jeżeli chodzi o dobór treści, to wyraźnie podniósł się w stosunku do lat wcześniejszych. Wiele redakcji korzysta z pomocy pedagogów i psychologów, polonistów, specjalistów różnych przedmiotów, często z tytułami naukowymi. Warto też zauważyć, że wiele wzorów z prasy dla dorosłych wprost przenosi się do czasopism dziecięcych, np. reportaże, „newsy”, wywiady, reklamę itp. W treści wyraźnie wybija się troska o kreowanie dziecka upodmiotowionego, samodzielnego i świadomego swoich wyborów. Głównym przesłaniem tych pism jest edukacja, ćwiczenie umysłu, logicznych kombinacji itp., czemu służą także pisma krzyżówkowe czy kąciki rozrywkowe. Zmienił się też charakter kącików: coraz częściej spotykamy „kącik komputerowy” czy „języka angielskiego” w miejsce dawnych kącików hobbistycznych. Czasopisma te mają wychować nowego człowieka, żyjącego w skomputeryzowanym świecie XXI wieku.

PIŚMIENNICTWO

Bibliografia wydawnictw ciągłych nowych, zamieszonych i zmieniających tytuł. Wkładka do „Przewodnika Bibliograficznego” za lata 1989-1995 oraz kartoteki czasopism Biblioteki Narodowej.

Katalog prasy polskiej. Kraków, Ośrodek Badań Prasoznawczych Uniwersytetu Jagiellońskiego. Za lata 1992-1994.

Piotr SARZYŃSKI: *Donald wiecznie żywy*. „Polityka” 1995 nr 22 (3 VI) s. 15.

Wojciech STASZEWSKI: *Krwawy Kaczor*. „Gazeta Wyborcza” 1995 nr 79 (3 IV).

Biuro Studiów i Analiz Kancelarii Senatu. Opracowania Lucyny Kirwil, Marii Braun-Gałkowskiej i Jadwigi Jasny-Mazurek oraz Sylwestra Dzikiego.

Conradiana w Bibliotece Polskiej w Londynie

W r. 1997 obchodzić będziemy 140. rocznicę urodzin Josepha Conrada. Jest to okazja nie tylko do przypomnienia twórczości wielkiego pisarza europejskiego polskiego pochodzenia, ale także do zapoznania z kolekcją conradianów gromadzoną z myślą o czytelnikach polskich, którzy znaleźli się w czasie II wojny światowej w Wielkiej Brytanii.

Józef Teodor Konrad Nałęcz Korzeniowski (1857-1924) — uznany za największego angielskiego powieściopisarza stulecia, urodził się w Berdyczowie. Jako 17-letni chłopak został francuskim marynarzem, mając lat 29 — oficerem marynarki angielskiej, a w wieku 45 lat pod nazwiskiem Joseph Conrad wszedł do historii literatury angielskiej.

Wcześniej niż angielskiego nauczył się języka francuskiego; swą pierwszą powieść *Almayer's Folly* (*Szaleństwo Almayera*) zaczął pisać na ostatnich niezadrukowanych kartkach egzemplarza *Madame Bovary*.

Na jego twórczość mieli bardzo duży wpływ mistrzowie francuscy oraz rosyjski pisarz Turgieniew, a później Henry James.

Conrada słusznie uważa się za najlepszego z pisarzy, którzy tematem swych utworów uczynili morze i marynarzy. Popularność jego twórczości przekracza granice europejskie, do czego walenie przyczyniają się działające w różnych krajach towarzystwa conradowskie.

W ostatnich latach odbyły się bardzo ważne międzynarodowe konferencje conradowskie:

- 2-5 maja 1992 r. w Londynie, zorganizowana przez Angielskie Towarzystwo Conradowskie (Joseph Conrad Society United Kingdom), które jest centralnym ośrodkiem conradowskim w Europie;

- 3-7 września 1992 r. w Genewie, mieście osadzonym w treści conradowskiej powieści *W oczach Zachodu*, konferencja zorganizowana przez Société Conradinne Française;

- 1-4 lipca 1993 r. dziewiętnasta już z kolei doroczna konferencja międzynarodowa, zorganizowana przez Joseph Conrad Society United Kingdom.

- w dniach 10-13 września 1993 r. konferencje w Göteborgu, Lund i Kopenhadze,

zorganizowane przez Scandinavian Joseph Conrad Society, Biblioteki Miejskie w Lund i Kopenhadze oraz Targi Książki w Göteborgu;

- w dniach 27-30 grudnia 1993 r. w Toronto, zorganizowana przez Modern Language Association of America.

Informując o międzynarodowych konferencjach conradowskich, przypomnieć należy bardzo ważne wydarzenia krajowe poświęcone Conradowi.

Dnia 17 września 1994 r., w 70. rocznicę śmierci Conrada, jego imię otrzymała Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Gdańsku, z tej okazji odbyła się również sesja naukowa na temat twórczości pisarza. Organizatorem kolejnej sesji conradowskiej, która odbyła się również w r. 1994, była Biblioteka Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Rok wcześniej wydana została przez Wydawnictwo Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu *Polska bibliografia conradowska 1896-1992*, opracowana przez Wandę Perczak¹. Bibliografia rejestruje kolejne wydania dzieł Conrada, prace o Conradzie i jego rodzinie, opracowania dotyczące poszczególnych utworów pisarza, literaturę piękną, muzykę, plastykę inspirowaną twórczością Conrada oraz realizacje telewizyjne, filmowe i radiowe jego dzieł. Zamieszcza także informacje o instytucjach, obiektach, wydarzeniach, konferencjach związanych z nazwiskiem Conrada².

Pisarstwo Conrada ma dla Polski szczególne znaczenie, chociaż cała jego twórczość zaliczana jest do literatury angielskiej.

Jerzy Andrzejewski, który pozostawał — jak twierdzi wybitny konradolog Zdzisław Najder³ — pod wpływem pisarstwa Conrada, tak pisał o autorze *Lorda Jima*:

¹ Wanda Perczak — *Polska bibliografia conradowska 1896-1992*. Toruń 1993 Wydawnictwo Uniwersytetu M. Kopernika w Toruniu, 365 s.

² Maria Mroczkiewicz — *Nowa polska bibliografia conradowska*. W: *Informacje Polskiego Klubu Conradowskiego*. Gdańsk 1995 Towarzystwo Przyjaciół Centralnego Muzeum Morskiego w Gdańsku, 48 s.

³ Zdzisław Najder — *Wstęp do I tomu Dzieł Josepha Conrada*. Warszawa 1972 PIW s. 5-18.

Conrad ani swojej wiary, ani swego życia nie czerpał z Polski. I nie w Polskę wrócił. Wybrał ojczyznę świadomą, jak wybiera się zawód, miłość, obowiązki... Jak wiadomo, Conrad kilkakrotnie podkreślał, że gdyby nie pisał po angielsku, nie pisałby wcale⁴.

Opinie te nie podważają przekonania, że twórczość Conrada bardzo silnie oddziaływała na postawy Polaków. Konradowskie ideały moralne: wierność samemu sobie pojęta jako konsekwencja wobec raz przyjętych zobowiązań, solidarność z towarzyszami losu, traktowanie wszelkiego od nich odstępstwa jako zdrady dały się sprawdzić w zachowaniu naszych rodaków na obczyźnie. Dyskusja wokół Conrada była w pierwszych latach powojennych dyskusją o ideologii i postawie żołnierzy Armii Krajowej — stwierdza Marian Stępień⁵. Stąd rozdziło się pytanie, czy zdradą jest powrót do kraju, któremu narzucony został niechciany system społeczno-polityczny.

Dla Polaków, którzy tak licznie osiedlili się w czasie II wojny światowej w Wielkiej Brytanii, starano się stworzyć jak najszerzy dostęp do polskiej książki, w tym do twórczości właśnie Conrada. Ważne miejsce zajmuje tu Biblioteka Polska w Londynie, posiadająca pokaźną kolekcję konradiańską, o której tylko z krótkich wzmianek dowiadują się czytelnicy w kraju.

EXLIBRIS BIBLIOTHECAE POLONICAE LONDINII

Początki kolekcji Josepha Conrada w Bibliotece Polskiej w Londynie przypadają na lata wojny, kiedy to ówczesne emigracyjne Ministerstwo Edukacji i Bibliotek zapoczątkowało gromadzenie wczesnych wydań

⁴ Jerzy Andrzejewski — *Posłowie do Lorda Jima*. Warszawa 1956 s. 459-474.

⁵ Marian Stępień — *Literatura po 1939 roku*. W: *Historia literatury polskiej w zarysie*. Warszawa 1983 PWN s. 161-289.

Conrada oraz literatury jemu poświęconej. Ta, w dużej mierze spontaniczna działalność, spowodowana była zarówno wzrostem zainteresowania twórczością Conrada, jak i chęcią podkreślenia jego polskiego pochodzenia, co miało zwłaszcza w Wielkiej Brytanii ogromne znaczenie.

Próby tworzenia kolekcji kontynuowane były w latach 1947-1953, kiedy Biblioteka znalazła się pod patronatem Polish University College, chociaż jej budżet nie przewidywał wówczas dotacji na zakupy umożliwiające powiększenie kolekcji.

Dnia 8 maja 1956 r. zorganizowana została wystawa twórczości Conrada, połączona z odczytem Johna Conrada — syna pisarza.

Z tej okazji Janina Zabielska opracowała *Katalog wystawy zorganizowanej przez Bibliotekę Polską w Londynie w porozumieniu ze Związkiem Pisarzy Polskich na Obczyźnie*⁶. Katalog ten, wydany w formie powielanego maszynopisu zawiera:

- utwory ojca Josepha Conrada — Apolla Nałęcz Korzeniowskiego⁷ oraz prace o nim;
- rękopisy Josepha Conrada;
- pierwsze wydania utworów Josepha Conrada (w języku angielskim);
- przekłady na język polski;
- przekłady na język francuski;
- przekłady na język niemiecki;
- prace o Conradzie;
- szkice i wzmianki o Conradzie;
- numery specjalne czasopism poświęcone Conradowi;
- conradiana wypożyczone z prywatnego zbioru p. dra W. Tarnawskiego;
- conradiana wypożyczone z prywatnego zbioru p. B. Wolskiego;
- conradiana wypożyczone z Biblioteki Polish Research Centre.

Łącznie katalog obejmuje 202 pozycje.

⁶ *Katalog wystawy zorganizowanej przez Bibliotekę Polską w Londynie w porozumieniu ze Związkiem Pisarzy Polskich na Obczyźnie dla upamiętnienia odczytu P. Johna Conrada, syna pisarza, wygłoszonego w Instytucie im. Gen. Sikorskiego dnia 8 maja 1956 roku*. Opracowała Janina Zabielska. Londyn 1956 Biblioteka Polska 24 s.

⁷ Apollo Nałęcz Korzeniowski (1820-1869), ojciec J. Conrada, autor liryki, dramatów i komedii, tłumacz literatury angielskiej i francuskiej (m.in. W. Hugo i Ch. Dickens).

Kolekcja Konradianów w Bibliotece Polskiej ciągle się wzbogaca o nowe pozycje. Dokładnie jej rozwój możemy prześledzić na podstawie wydanego w r. 1970 katalogu konradianów w Bibliotece Polskiej w Londynie⁸.

Autorka katalogu, pani Jadwiga Nowak, od r. 1962 opiekowała się tą kolekcją. Wydanie tego katalogu związane było z Kongresem Polskich Naukowców za Granicą, który odbywał się w dniach 9-12 września 1970 r. w Londynie. Wstęp do katalogu napisała wieloletnia dyrektor Biblioteki Polskiej w Londynie, pani Maria Danilewicz.

Katalog zawiera 399 pozycji (co wskazuje na prawie podwojenie wielkości kolekcji konradianów w stosunku do r. 1956).

Katalog obejmuje bibliografie i katalogi dotyczące twórczości Josepha Conrada, a następnie utwory jego ojca Apolla Nałęcz Korzeniowskiego i opinie o nich Czesława Miłosza (drukowana w paryskiej „Kulturze” 1956, nr 2/100 s. 60-80) oraz Romana Taborskiego.

W dziale rękopisów katalog odnotowuje m.in. 29 listów J. Conrada do Johna Galsworthy — autora *Sagi rodu Forsytów*.

W części dotyczącej twórczości Josepha Conrada katalog obejmuje:

— pierwsze wydania (w języku angielskim);

— dalsze wydania w języku angielskim;
— przekłady:

- a) na język polski,
- b) na język czeski,
- c) na język francuski,

d) na język niemiecki;
— listy do żony pisarza, przyjaciół i wydawcy oraz inne;

— prace o Conradzie;
— szkice i wzmianki o Conradzie;
— wykaz czasopism z publikacjami o Conradzie.

Katalog opatrzony jest indeksem osobowym. Zamykał stan kolekcji Konradianów w Bibliotece Polskiej do r. 1970. Od tego czasu powstały nowe okoliczności pozwalające na dalszy rozwój tej kolekcji. Nabrała ona szczególnego znaczenia w wyniku nawiązania współpracy z Towarzystwem Conradowskim, które w r. 1980 przeniosło do Biblioteki Polskiej w Londynie swoje zbiory i siedzibę. Utworzone przy tej Bibliotece Centrum Studiów Conradowskich jest ośrodkiem międzynarodowym, miejscem organizowania zjazdów, sympozjów i corocznych międzynarodowych konferencji. Na takie specjalne okazje Biblioteka udostępnia nie tylko swoje zbiory, ale również pięknie wyposażoną, reprezentacyjną Salę Conrada, gdzie przechowuje się cenne stare druki i najbardziej wartościowe wydawnictwa⁹.

Zbliżająca się 140. rocznica urodzin Josepha Conrada może stanie się okazją do nawiązania bezpośrednich kontaktów bibliotek krajowych z Biblioteką Polską w Londynie, w związku z tym podajemy jej adres:

Polish Library
238-246 King St
London W6ORF
Tel 081-741-0474

⁸ *The Joseph Conrad Collection in the Polish Library in London. Catalogue* (Nos. 1-399). Compiled by Jadwiga Nowak. London 1970 The Polish Library 59 s.

⁹ Ewa Markiewicz — *50 lat Biblioteki Polskiej w Londynie*. Warszawa 1993 Biblioteka Narodowa 30 s.

Polecamy najnowsze wydawnictwa z serii:

Nauka ● Dydaktyka ● Praktyka

Joanna PAPUZIŃSKA — Dziecko w świecie emocji literackich.

*

II FORUM '95 — Kształcenie bibliotekarzy dla przyszłości.

Materiały z Ogólnopolskiej Konferencji SBP, Jachranka 22-24 października 1995

W 6-lecie samorządu terytorialnego — trochę o sprawach podstawowych

Samorząd terytorialny w Polsce „popeerelowskiej” liczy sobie 6 lat.

Nie jest to jeszcze jakaś zamknięta epoka rozwoju, ale na pewno okres już na tyle długi, by można się pokusić o zebranie doświadczeń związanych z funkcjonowaniem bibliotek publicznych w warunkach samorządowych. A na pewno aż nadto długi, by dokonać rachunku zysków i strat, zastanowić się nad przyczynami trudności i porażek.

Bo niewątpliwie w latach 90. polskie biblioteki publiczne jako całość, a szczególnie biblioteki na wsi — ich najłabsze, a jednocześnie bardzo ważne ogniwo — poniosły dotkliwe straty. Na pewno zbyt duże, aby można było wpisać je na listę koniecznych zmian związanych z procesami „transformacji ustrojowej”¹. Straty te rosły, mimo że wszystkie miarodajne organy państwowe (sejm, rząd z Ministerstwem Kultury i Sztuki) uznają obronę książki i bibliotek za priorytetowe zadanie w zakresie polityki kulturalnej, a na straży istnienia i działalności bibliotek publicznych stoją co najmniej 4 ustawy sejmowe. Jak się wydaje, ten paradoks ma zasadnicze źródła nie tyle w istocie nowej formy zarządzania miastami i gminami (objawy kryzysu działalności bibliotek publicznych wystąpiły na długo przed rokiem 1990), co w niedostosowaniu prawodawstwa bibliotecznego do nowych warunków ustrojowych, w powszechnym nierespektowaniu przepisów prawnych, braku nadzoru nad działalnością organizatorów bibliotek, wreszcie w licznych i bardzo istotnych słabościach środowiska bibliotekarskiego.

W niniejszym artykule skoncentruję uwagę na kilku problemach, według mnie podstawowych, wymagających załatwienia w skali krajowej, bez uporządkowania

których harmonijne działanie i dynamiczny rozwój bibliotek publicznych nie jest możliwy.

Wiele nieporozumień w relacji: samorząd–biblioteka ma genezę w niedojrzałości i braku tradycji naszego współczesnego samorządu terytorialnego

W państwach o starych tradycjach samorządowych i bibliotecznych (Stany Zjednoczone, Wielka Brytania, kraje skandynawskie) pierwsze biblioteki publiczne „rodziły się” oddolnie, z inicjatywy społeczności lokalnych, a nie z zadekretowanej woli państwa. Akty prawne porządkujące i regulujące działalność bibliotek w szerszej skali, a także ponadlokalne związki i struktury biblioteczne pojawiały się później — w miarę potrzeb wynikających z postępu cywilizacyjnego (choć jednocześnie niewątpliwie przyjęte akty prawne zaktywizowały działalność zapóźnionych na polu bibliotecznym samorządów). W tych krajach biblioteka jest postrzegana przez samorząd nie tylko jako niezbędna w środowisku instytucja usługowa, ale także jako wypracowany przez społeczność lokalną majątek komunalny, który należy pomnażać i ochraniać.

W Polsce natomiast nowo kreowane samorządy otrzymały biblioteki publiczne, wraz z całą infrastrukturą kulturalną i oświatową, w formie gotowej, jako coś „państwowego”, narzuconego społeczności lokalnej z góry. Stąd często brak zrozumienia, że samorządowe instytucje budżetowe są potrzebne nie tyle państwu, co mieszkańcom danego miasta czy wsi. Stąd też już blisko do traktowania biblioteki lub domu kultury jako dokuczliwego balastu obciążającego „podatnika”.

Kształtowaniu się tego rodzaju postaw sprzyja wiele dodatkowych czynników: zapóźnienie cywilizacyjne i kulturalne Polski (wielu decydentów lokalnych to inteligencja pierwszego pokolenia, której przedstawicie-

¹ Pisałem o tym obszerniej w artykule *SOS dla wiejskich bibliotek publicznych* („Bibliotekarz” 1995 nr 4).

le zrozumienia roli książki i czytania nie wyssali z mlekiem matki), brak ukształtowanych i przygotowanych do odpowiedzialnej pracy elit działaczy lokalnych, wreszcie fakt, że na pewno nie wszystkie segmenty sieci bibliotek publicznych w chwili startu samorządu działały sprawnie i tanio.

Zagrożenia mające źródła w zarysowanej wyżej otoczce socjologiczno-psychologicznej funkcjonowania bibliotek w gminach są wielokrotnie przez luki prawodawstwa bibliotecznego

Aktów prawnych dotyczących bibliotek mamy dużo, znacznie więcej niż na „Zachodzie” (m.in. funkcjonowanie bibliotek publicznych gwarantują aż 4 ustawy sejmowe: o bibliotekach, o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, o samorządzie terytorialnym, o podziale zadań i kompetencji pomiędzy organami gminy a organami administracji państwowej). Jednak w tak dużej i mało przejrzystej materii prawnej jest sporo dziur i niejasności.

Najpoważniejsze zagrożenia wiążą się z mało precyzyjnym określeniem obowiązków organizatora biblioteki w stosunku do podporządkowanej mu placówki oraz z niesprecyzowaniem zakresu i form współudziału państwa (tj. budżetu centralnego) w finansowaniu działalności bibliotecznej w gminach.

Ustawa o bibliotekach nakłada na odpowiednie organy władz administracyjnych obowiązek zakładania i utrzymywania bibliotek publicznych, zapewnienia im odpowiednich warunków działania i rozwoju oraz środków na prowadzenie działalności (art. 23.2). Obowiązki te przenosi na samorządy ustawa o podziale zadań i kompetencji pomiędzy organami gminy a organami administracji rządowej (art. 1.1.11).

Wszystko niby jasne i jednoznaczne — tyle tylko, że mało konkretne. Bo i cóż to znaczy „odpowiednie warunki”? Dla jednego wójta odpowiednie warunki mogą się równać samodzielnemu budynkowi, 50 tysiącom tomów i 10 pracownikom z wyższym wykształceniem, a drugi w podobnej miejscowości może uznać, że wystarczy jedna niewielka izba, kilka regałów z podniszczonymi książkami i panienka bez jakich-

kolwiek kwalifikacji na pół etatu. Ministerstwo Kultury i Sztuki nie sprecyzowało dotychczas bliżej zawartości określenia „odpowiednie warunki”.

Pewnie niepoprawnym marzycielstwem byłoby postulowanie jakichś normatywów, ale mogłyby choć od czasu do czasu pojawić się w gminach jakieś przypomnienia czy też rady z Ministerstwa (np. wskazanie, że według badań IKiCz czy też standardów UNESCO powinno się zakupować w stosunku do liczby mieszkańców określoną liczbę woluminów).

Druga dotkliwa luka to niesprecyzowanie zakresu i form udziału budżetu centralnego w finansowaniu bibliotek w gminach.

Zapewnienie wszystkim obywatelom określonego minimum usług kulturalnych i szans uczenia się leży w interesie całego państwa i narodu, a możliwości własne poszczególnych gmin są różne i często (szczególnie w gminach wiejskich) niedostateczne. Dlatego we wszystkich rozwiniętych cywilizacyjnie krajach państwo dotuje w ten czy inny sposób oświatę i kulturę. Nie inaczej jest i w Polsce.

Poza przekazywaną corocznie gminom tzw. subwencją ogólną, przeznaczoną w znacznym stopniu właśnie na sfinansowanie działalności kulturalnej, co roku w budżecie Ministerstwa Kultury i Sztuki rezerwowana jest określona pula środków na wspomaganie bibliotek „terenowych”. Niestety nie zostały ustalone ani stałe zasady finansowania bibliotek, ani udział w konsumpcji tego funduszu bibliotek samorządowych. Co roku więc na nowo ustala się priorytetowe cele (bardzo często mocno dyskusyjne), a środki przekazywane są do urzędów wojewódzkich i tu dzielone między poszczególne gminy.

Konsekwencje braku jasno określonych priorytetów i zasad są rozległe, ale zawsze negatywne. Po pierwsze wiele zależy od aktywności władz województwa — tam gdzie tej aktywności brak, bywa, że środki dodatkowe wpływają w niewielkim stopniu. Po drugie przy braku jasno określonego adresata w wielu województwach lwia część dotacji trafia do bibliotek wojewódzkich².

² Zob. ilustrację stanu za r. 1995 w artykule Lucjana Bilińskiego *Dodatkowe zakupy nowości wydawniczych dla bibliotek* („Bibliotekarz” 1996 nr 5).

W związku z tym różnice między poziomem finansowania „bibliotek państwowych” a „bibliotek samorządowych” (szczególnie wiejskich) są coraz bardziej szokujące. W pierwszej grupie coraz częściej widoczny jest względny dostatek, w drugiej jeszcze częściej — skrajna nędza. Np. w opisowym sprawozdaniu z działalności w r. 1995 jedna z bibliotek wojewódzkich średniej wielkości (nawiasem mówiąc nie prowadząca już w mieście sieci filialnej) chwali się, że ma już do dyspozycji 21 (dwadzieścia jeden) zestawów komputerowych. W tym samym sprawozdaniu znajdujemy informację, że w prawie połowie miast i gmin województwa zakupiono w tymże 1995 r. jedynie śladowe ilości książek (mniej niż 5 wol. na 100 mieszkańców).

Można by chyba bez większego ryzyka skopiować sprawdzone wzorce skandynawskie, gdzie budżety centralne uczestniczą w określonej proporcji w stosunku do funduszy samorządowych w zakupie zbiorów i w inwestycjach bibliotecznych.

Luki i braki precyzji w przepisach prawnych to źródło wielu kłopotów bibliotek samorządowych. Ale więcej nieszczęść wynika z powszechnego nieprzestrzegania wymogów prawnych przez wszystkie zainteresowane strony: władze państwowe, władze samorządowe i bibliotekarze

Do bibliotek wojewódzkich, urzędów wojewódzkich i Ministerstwa Kultury i Sztuki napływają liczne sygnały o faktach naruszenia nie tylko ducha, ale i litery ustaw o bibliotekach i o samorządzie terytorialnym. Do takich faktów zaliczyć trzeba nie tylko przypadki likwidacji bibliotek w gminie lub pozbawiania ich osobowości prawnej przy powoływaniu ośrodków kultury, lecz także np. brak środków na zakup zbiorów lub zatrudnianie w bibliotekach osób bez odpowiednich kwalifikacji. Bo przecież ustawa z dnia 17 maja 1996 r. o podziale zadań i kompetencji między organami gminy a organami administracji rządowej ustala jednoznacznie, że do zadań gminy należy zapewnienie środków na zakup materiałów bibliotecznych (art. 1.1.11),

a rozporządzenie ministra kultury i sztuki z dnia 25 maja 1992 r. w sprawie wymagań kwalifikacyjnych w ogóle nie przewiduje możliwości zatrudniania w bibliotekach osób bez wykształcenia średniego.

W tego rodzaju wypadkach zgodnie z ustawą o samorządzie (rozdział 10) władze wojewódzkie obowiązane są interweniować z urzędu. Tymczasem interwencji, nawet w wypadkach bezprawnych działań ogólnie znanych i wykazywanych w sprawozdaniach, jest niewiele. A szkoda, bo wiele działań w gminach ma źródło w braku znajomości przepisów. Tam, gdzie jakiś nadzór faktycznie funkcjonuje, można zapobiec błędnym posunięciom. Np. wojewoda płocki, na wniosek Biblioteki Wojewódzkiej, zawetował uchwałę Rady Gminnej w Łęczycy w sprawie likwidacji bibliotek w gminie — i biblioteki w tej gminie funkcjonują dotychczas.

Można (i to robimy najczęściej) bić się w cudze piersi. Niestety, niewiele z tego dobrego wynika.

Obiektywnie bardzo znaczny udział w wykreowaniu istniejącej sytuacji ma samo środowisko bibliotekarskie.

Znaczna większość bibliotek wojewódzkich nie realizuje nawet w minimalnym stopniu obowiązków nałożonych na te biblioteki przez art. 27 ustawy o bibliotekach. Nikt za nas nie wypracuje przekonywającego programu rozwoju bibliotek, nie ustali hierarchii potrzeb i zagrożeń.

Miejmy nadzieję, że dla bibliotekarstwa wiejskiego istotny postęp w tych dziedzinach przyniosą zapowiadane inicjatywy Zarządu Głównego SBP³. Oby wyszły one wreszcie poza ogólniki, przelewanie z pustego w próżne i dętą, nie wiadomo do kogo skierowaną frazeologię!

³ Plan działania SBP przewiduje, że nad problemami czytelnictwa na wsi obradować będzie III Forum SBP (listopad 1996), a w kwietniu 1997 r. zorganizowana zostanie konferencja ogólnopolska poświęcona kondycji bibliotek samorządowych.

JAN BURAKOWSKI

Nie zapomnij o prenumeracie!

Celny merytorycznie — inspirujący pedagogicznie

Kiedy trafia na moje biurko bieżąca korespondencja i widzę w niej czasopisma pedagogiczne: „Edukacja i Dialog” oraz „Nową Szkołę”, wtedy wszystko odkładam na bok i oddaję się lekturze krótkich felietonów profesora Juliana Radziewicza, redaktora naczelnego obydwu tych tytułów. Każdy taki wstępniak jest swoistą ucztą intelektualną, podaną jasno, błyskotliwie, inspirująco... W każdym autor ostrością swego pióra przebija twardą skorupę narzniętych problemów z podwórka szkolnego i, jak chirurg skalpelem, tak On

jasnością swego umysłu próbuje oczyszczać je ze szkodliwych dla procesu kształcenia i wychowania naleciałości rutyny, skostniałości umysłowej czy zakłętę kręgu niemożności.

Niektóre felietony wykraczają swą wymową pedagogiczną poza rzeczywistość szkolną. Do takich właśnie należy swoista rozprawka o upadku czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży, godna moim zdaniem najszerzego upowszechniania w całym naszym środowisku bibliotekarskim. I nie tylko. Oto jej tekst przytoczony w całości („Edukacja i Dialog” 1996 nr 5):

Czytać i rozumieć

Jeśli coś może martwić pedagoga, to powszechnie znany fakt, że dość znaczna część młodzieży nie opanowała sztuki czytania ze zrozumieniem. Jest to odmiana analfabetyzmu, tyle że ukrytego. Tym bardziej niebezpiecznego, że odrywającego młodego kandydata na człowieka od źródeł kultury, co grozi zgłupieniem, jakiego nie może „zapewnić” żadna, choćby najgorsza, instytucja edukacyjna. Na ogół takie pretensje są kierowane pod adresem nauczycieli języka polskiego. Oczywiście: to oni mają uczyć czytania! Uczyc – tak, ale nie mogą przecież zmusić do picia ze źródła. Tylko doń doprowadzić. Kto więc ma to zrobić?

Wszyscy. Przede wszystkim rodzice. Poza nimi: nauczyciele wszystkich przedmiotów, dziennikarze, autorzy programów telewizyjnych i radiowych, sąsiedzi, trenerzy sportowi et cetera. Każdy, kto uważa się za wychowawcę, ma obowiązek ustawicznie myśleć o wielostronnym rozwoju (samorozwoju!) swoich wychowanków. A jak można się „samorozwijać” bez czytania ze zrozumieniem?

Czytanie jest dziś zastępowane oglądaniem. Pokutuje uproszczony pogląd, że środki audiowizualne są skuteczniejsze edukacyjnie niż „werbalizm” ustny i pisemny; napór mediów w życiu publicznym i prywatnym eliminuje książkę i wartościowe czasopisma.

To są właśnie, moim zdaniem, dwa główne źródła upadku czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży. Nie wliczam tu banalnego (ale istotnego) czynnika, jakim jest wysoka cena książek. Dziecko, które raz w roku (np. na Gwiazdkę) otrzyma w prezencie „Serce” Amicisa – nie nabierze zamilowania do lektury. Nie jest to bowiem proces automatyczny ani wynik treningu. Jest to fragment procesu wchodzenia w kulturę – czyli skomplikowany system oddziaływań, zachęt, wdzeń.

Europejczycy przeszłego stulecia muszą rozumieć, co czytają, choćby byli obstawieni komputerami, obłożeni kasetami wideo, trzymali w kieszeni pager, jeździli na benzynie bezolowiowej i uprawiali jogging.

Nie jestem wcale przekonany, że dzisiejsze szkoły polskie, bez względu na ich proveniencję, zapewniają tę umiejętność swoim uczniom. Jestem pewien, że dzisiejszy maturzysta umie napisać wypracowanie ze wstępem, rozwinięciem i zakończeniem, co daje mu status człowieka „dojrzałego”.

Dojrzałego?

Redaktor Naczelny

Feleton ten koresponduje z wieloma wypowiedziami bibliotekoznawców i bibliotekarzy, prezentowanymi na łamach naszych czasopism fachowych. Zwłaszcza z ostatnimi poglądami profesora Jacka Wojciechowskiego („Bibliotekarz” 1996 nr 5 s.5). Panie Jacku, prosimy o więcej! Jest też głosem wzbogacającym naszą dyskusję w nowe aspekty pedagogiczne, przez nas dotąd chyba niezbyt dostrzegane. Kiedy mówimy o zagrożeniach czytelnictwa, czy

też słyszymy zewsząd o zmierzchu książki, profesor Julian Radzewicz rzuca na to nowy snop światła, który jak pochodnię należy nam wziąć do ręki, by wspomagać szkołę i polonistów. Wszakże i od nas wiele w tym zakresie zależy. Bo w bibliotekarskim działaniu pedagogicznym drzemie szeroka skala możliwości i niczym nie ograniczona siła. A czytanie ze zrozumieniem sprawia, że czytelnictwo staje się formą uczestnictwa w kulturze w wymiarze najmniejszym.

Z żałobnej karty

DANUTA CZERNIAK (1947-1995)

Bibliotekarstwo lubańskie poniosło dotkliwą stratę. 22 października 1995 roku zmarła DANUTA CZERNIAK — nasza nieodżałowana Koleżanka, wieloletnia bibliotekarka, dyrektor Miejskiej Biblioteki Publicznej w Lubaniu.

Urodziła się 19 kwietnia 1947 roku w Olszynie Lubańskiej. Pracę zawodową rozpoczęła w Powiatowej i Miejskiej Bibliotece Publicznej w Lubaniu w roku 1966 po ukończeniu Liceum Ogólnokształcącego w Lubaniu. W roku 1980 ukończyła studia na Wydziale Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Wrocławskiego.

Podjęwszy pracę na trwałe związała się z zawodem bibliotekarskim, poświęcając mu nieprzerwanie prawie 30 lat. Zabrakło nie-

wiele czasu dla uświetnienia tej pracy jubileuszem, który przypadłby dnia 1 stycznia 1996 roku.

Danuta Czerniak była znakomitym organizatorem i doskonałym fachowcem. Pracę Biblioteki ukierunkowała na nowoczesność, a plany realizowała z uporem, odwagą i wielkim zaangażowaniem. Wyniki działalności Miejskiej Biblioteki Publicznej w Lubaniu w okresie, kiedy kierowała działalnością tej placówki, wyróżniały się wśród innych bibliotek i należały do najwyższych osiągnięć bibliotekarstwa województwa jeleniogórskiego.

Wykazywała wyjątkową aktywność na rzecz doskonalenia i modernizacji sieci bibliotecznej w powierzonym rejonie w latach 1975-1989. Wszędzie, gdzie pojawiła się, wносиła ożywienie. Zawsze pełna optymizmu, inwencji i poczucia humoru. Miała niezwykły dar zjednywania sobie ludzi. Życzliwa i koleżeńska, cieszyła się powszechnym autorytetem i sympatią bibliotekarzy jeleniogórskich.

Dnia 24 października 1995 roku z ogromnym żalem żegnaliśmy naszą Koleżankę. Bibliotekarstwo jeleniogórskie poniosło bolesną stratę.

W uroczystościach pogrzebowych poza rodziną i przyjaciółmi tłumnie uczestniczyli przedstawiciele lokalnej władzy samorządowej, władz wojewódzkich, koleżanki i koledzy bibliotekarze.

Pozostanie na zawsze w naszej pamięci.

ROMUALDA LESZCZYŃSKA

Jubileusz 50-lecia Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im. Heleny Radlińskiej w Szczecinie

„Do pojęcia ojczyzna należy książka” — ta sentencja patronki biblioteki przyświecała obchodom jubileuszowym, które dnia 31 maja 1966 r.

odbyły się w Zamku Książąt Pomorskich w Szczecinie. Na uroczystość przybyli przedstawiciele władz wojewódzkich i miejskich, Kuratorium Oświaty, bibliotek naukowych i szkolnych, bibliotek pedagogicznych z kilku innych województw, byli obecni pracownicy biblioteki, ich rodziny, przedstawiciele nauczycielskich związków zawodowych i wielu przyjaciół. Dzięki swojej ożywionej pięćdziesięcioletniej działalności Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka utrwaliła się na stałe w krajobrazie społeczno-kulturalnym Szczecina i Pomorza Zachodniego. Toteż gratulacjom i podziękowaniom nie było końca. Wojewoda Marek Tałasiewicz przekazał bibliotece Medal Pamiątkowy i ośmiu bibliotekarzy odznaczył „Gryfem Pomorskim”. Wiceprezydent Szczecina Paweł Bartnik podkreślił wyjątkową rolę jubilatki w podnoszeniu poziomu oświaty szkół szczecińskich i przekazał medal „50 lat polskiego Szczecina”. Kurator Oświaty Czesław Plewka wyraził nadzieję, że następny jubileusz będzie obchodzony w nowym budynku bibliotecznym. Także wiele innych życzeń od senatorów i posłów Ziemi Szczecińskiej, przedstawiciele instytucji, nauczycieli, uczniów i przyjaciół przyjmowała dyrektor biblioteki, Aleksandra Gustołek. Uroczystość uświetnił występ chóru „Słowiki”.

Oprócz części jubileuszowej odbyło się sympozjum. Wykład *Wokół wartości pedagogiki Heleny Radlińskiej* wygłosił dr Bohdan Cyrański z Katedry Pedagogiki Społecznej Uniwersytetu Łódzkiego. Należy on

już do drugiego pokolenia wychowanków prof. Heleny Radlińskiej. Mgr Olga Janowska w referacie *50 lat działalności Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Szczecinie* przybliżyła słuchaczom najważniejsze momenty historii swojej instytucji. Goście zwiedzili także okolicznościową wystawę poświęconą historii biblioteki, udostępnioną w Muzeum Oświaty Szczecińskiej. Na wystawie dedykowanej wszystkim byłym i obecnym pracownikom znalazły się materiały archiwalne z własnych zbiorów PBW, z Archiwum Państwowego w Szczecinie, archiwów Kuratorium Oświaty i Wydziału Edukacji Urzędu Miejskiego w Szczecinie oraz eksponaty przekazane przez osoby prywatne. Tutaj przy kawie długo jeszcze toczyły się rozmowy nad historią i przyszłością oświaty i bibliotek. Jubileusz znalazł szerokie odbicie w szczecińskich mediach.

Szczecińska Biblioteka Pedagogiczna sięga swoimi korzeniami do daty 1 czerwca 1946 r., kiedy to pierwsza książka została wpisana do biblio-

tecznego inwentarza przez Jana Karakulskiego, założyciela i pierwszego kierownika biblioteki. A pamiętajmy, że o polską książkę wówczas na Ziemiach Odzyskanych było bardzo trudno. Toteż pierwsze egzemplarze pochodziły głównie z darów — na koniec 1946 r. zgromadzono ich ok. 500, w większości z wydań przedwojennych.

Samodzielność organizacyjną biblioteka uzyskała dopiero w r. 1951 na mocy zarządzenia Ministerstwa Oświaty. Stopniowo wzbogacała zbiory już przez systematyczne zakupy oraz przejmowanie księgozbiorów różnych organizacji i instytucji oświatowych.

Jednocześnie, by sprostać szybkiemu rozwojowi sieci szkół i pomóc w dokształcaniu nauczycieli, rozpoczęto tworzenie sieci powiatowych bibliotek pedagogicznych. Pierwsze dwie — w Choszcznie i Dębnie Lubuskim (obecnie należą do woj. gorzowskiego) — zorganizowano w r. 1950, w Kamieniu Pomorskim — w r. 1951, a do r. 1957 utworzono dalszych dziesięć.

Dzięki usilnym staraniom wielce zasłużonej i długoletniej (1970-1985) dyrektorki, Elżbiety Pawłowicz, w r. 1971 biblioteka otrzymała nowy lokal przy ul. Jarowita 3, który zajmuje do dzisiaj.

W trzydziestym roku działalności (1976) biblioteka otrzymała imię prof. Heleny Radlińskiej. Równocześnie została wyróżniona przez Ministerstwo Oświaty i Wychowania Medalem Pamiątkowym 200-lecia Komisji Edukacji Narodowej. W setną rocznicę urodzin patronki biblioteki (1979) zorganizowano sesję naukową poświęconą teorii pedagogiki społecznej i bibliotecznej Heleny Radlińskiej. Biblioteka rozwijając się stopniowo zmieniła profil na pedagogiczno-naukowy, dostosowując się do potrzeb czytelników. Większość korzystających to dokształcający się nauczyciele, pracownicy oświaty, studenci i uczniowie szkół średnich. Biblioteka podejmuje też działalność wydawniczą¹.

¹ Na szczególne podkreślenie zasługują publikacje ujmujące działalność piśmienniczą nauczycieli: *Bibliografia piśmiennictwa nauczycieli na Pomorzu Szczecińskim w latach 1945-1973*. Oprac. Janina Szczepańska. Szczecin 1977-1979, 2 cz.; *Bibliografia piśmiennictwa nauczycieli na Pomorzu Szczecińskim w latach 1974-1979*. Oprac. Jan Kaleciński. Szczecin 1980; *Bibliografia piśmiennictwa nauczycieli na Pomorzu Szczecińskim w latach 1980-1989*. Oprac. Krystyna Szymanowicz. Szczecin — praca w druku. Na uwagę zasługuje też publikacja *Materiały z sesji poświęconej Helenie Radlińskiej w setną rocznicę jej urodzin*. Praca zbior. pod red. Elżbiety Pawłowicz i Zdzisława Zachy. Szczecin 1980. Ogółem wydano już 22 publikacje, w tym także różne informatory i materiały pomocnicze.

W połowie lat 70., w wyniku reformy administracji państwowej likwidującej powiaty, pedagogiczne biblioteki powiatowe zostały przekształcone w filie PBW — obecnie na terenie woj. szczecińskiego działa ich 11.

Kolejne lata to dalsze poszerzanie funkcji bibliotecznych. Od r. 1990 w PBW działa FilMOTEKA Oświatowa, od r. 1991 — Muzeum Oświaty Szczecińskiej. W r. 1992 bibliotece powierzono doradztwo metodyczne dla nauczycieli bibliotekarzy szkół i placówek opiekuńczo-wychowawczych całego województwa. Od r. 1993 PBW wchodzi w skład Centrum Informacji Edukacyjnej, będąc jego głównym filarem. W skład Centrum wchodzi także: Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli Bibliotekarzy, FilMOTEKA Oświatowa i Muzeum Oświaty Szczecińskiej.

Dwunasty już rok pracą PBW kieruje mgr Aleksandra Gustołek². Przyszło jej pracować chyba w najtrudniejszym okresie. Z jednej strony liczne przekształcenia organizacyjne, ograniczenia ekonomiczne, a z drugiej — rosnące wymagania czytelników. Ma jednak ofiarnych współpracowników i cieszy się zrozumieniem u władz. Biblioteka u progu nowego 50-lecia chce być otwarta na wszystkie nowe potrzeby i inicjatywy czytelników i jak najlepiej im służyć. Chce być instytucją żywą i potrzebną³. Tego jej wszyscy życzymy.

² Spośród wielu zasłużonych bibliotekarzy wymienię jeszcze przynajmniej dwie osoby: Irenę Żutawę, organizatora Czytelni Głównej, i Janinę Szczepańską, która rozpoczęła opracowywanie bibliografii piśmiennictwa nauczycieli.

³ Wielkość i usługi PBW (bez filii) można scharakteryzować następującymi danymi (1995): zbiory — 180 tys. wol. książek, 8,4 tys. wol. czasopism, 4,6 tys. jednostek zbiorów specjalnych, 153 tytuły czasopism bieżących; czytelnicy — 6,1 tys.; wypożyczenia — 81,7 tys.; udostępnienia w czytelni — 51 tys.

WŁADYSŁAW MICHNAŁ

DO AUTORÓW

Redakcja uprzejmie prosi Autorów nadsyłających teksty do druku o podawanie następujących danych:

1. Imię i nazwisko
2. Data i miejsce urodzenia
3. Imiona rodziców
4. Adres zamieszkania
5. Adres urzędu skarbowego
6. Nr PESEL
7. Miejsca pracy i funkcja

Jubileusz 90-lecia Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Skierniewicach

Jubileusz 90-lecia istnienia obchodziła w maju br. Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Skierniewicach. Z powstałej w 1906 r. małej „Czytelni Ludowej” przekształciła się na przestrzeni lat w dysponującą ponad 200 tysiącami woluminów, w dużym stopniu skomputeryzowaną księżnicę. Od r. 1986 Bibliotece patronuje blisko związany z ziemią skierniewicką pisarz noblista Władysław Stanisław Reymont.

Fot. biblioteki — obraz z inicjatywy pani Gzdecko

Urodziny biblioteki

SKIERNIEWICE. Uroczystości jubileuszowe

Skierniewicka biblioteka obchodzi swoje 90. urodziny. Na polkach niemal wszystkich bibliotecznych w mieście stoi 209 tys. książek. Wypłyca je 12 tys. czytelników.

nie ze zboru czytelnicy płacili mi sięćanie par' kopejek.

Po udzieleniu niepodległości powstało Towarzystwo Czytelni m. Tadeusza Kołłątaja, które działało niezręcznie.

Główne uroczystości jubileuszowe odbyły się 31 maja. Uczestniczyli w nich m.in. przedstawiciele Ministerstwa Kultury i Sztuki, władz lokalnych, Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, Centrum Ustawicznego Kształcenia Bibliotekarzy, Biblioteki Narodowej, dyrektorzy zaprzyjaźnionych bibliotek wojewódzkich, bibliotekarze, bibliofile z terenu całego województwa.

W ramach sesji popularyzacyjnej zaprezentowano referaty:

— *Uwarunkowania rozwoju kulturalnego Mazowsza* — prof. Józef Wojakowski,

— *Obraz miasta Skierniewice w drugiej połowie XIX i w początkach XX wieku* — dr Jan Józefcki,

— *Rodzinne strony Wł. St. Reymonta* — dr Zofia Załęska, siostrzenica pisarza.

Imprezie towarzyszyła wystawa „Dzieje Skierniewickiej Książnicy 1906-1996”.

Z okazji 90-lecia wydano *Informator o bibliotece*, okolicznościowy folder i ekslibris. Trzy osoby otrzymały odznaczenia państwowe i resortowe, cztery — nagrody ministerstwa kultury, a kilkanaście — Medale 70-lecia Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich.

29 lipca br. minęła pierwsza rocznica śmierci naszej Koleżanki, mgr Ewy Szwońek, dyrektora Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Skierniewicach. Odeszła nie doczekawszy obchodów jubileuszowych związanych z 90. rocznicą powstania skierniewickiej książnicy, nadal jednak pozostaje we wspomnieniach całego środowiska bibliotekarskiego. Była bowiem osobą niezwykłą, o ogromnym temperamencie i radości życia, pełną różnorodnych pomysłów i wspaniałych inicjatyw. Gdyby żyła, mówiłaby z pewnością, że mimo wielu trudności obiektywnych życie biblioteczne w Jej mieście „jednak się kręci”.

Grono pracowników biblioteki oraz przedstawiciele ZO SBP złożyli w dniu jubileuszu placówki kwiaty na Jej grobie.

BOGUSŁAWA SZADKOWSKA
przewodnicząca ZO SBP w Skierniewicach

INFORMUJEMY AUTORÓW, że dysponując niewielką objętością numerów nie możemy kwalifikować do druku artykułów przekraczających 10 znormalizowanych stron (30 wierszy) maszynopisu. Zastrzegamy sobie prawo do skracania, adiacji tekstów, nadawania własnych tytułów. Materiałów nie zamówionych redakcja nie zwraca. Za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada.

Święto Bibliotekarzy w Radomiu

Majową tradycją stał się Dzień Bibliotekarza i Bibliotek organizowany przez dyrekcję Biblioteki Wojewódzkiej i Zarząd Okręgu SBP w Radomiu.

28 maja w siedzibie WBP odbyło się spotkanie bibliotekarzy z przedstawicielami władzy państwowej i samorządowej województwa.

Obecnością zaszczylicili nas: dr Zbigniew Kuźmiuk — wojewoda radomski, Jan Bednarczyk — marszałek Sejmiku Samorządowego, Eliza Wolszczak — dyrektor Biura Sejmiku, mgr Marek Szyjko — dyrektor Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych, mgr Janina Jagielska — sekretarz Generalny Zarządu Głównego SBP oraz niektórzy burmistrzowie i wójtowie woj. radomskiego. Okolicznościowe wystąpienia pani dyrektor WBP i wojewody mimo istniejących w bibliotekarstwie zagrożeń i niepewności były pełne optymizmu.

W tym uroczystym dniu wielu bibliotekarzy placówek państwowych i samorządowych zostało odznaczonych i wyróżnionych. Z rąk wojewody nagrody pieniężne otrzymali: mgr Henryka Kędzierska-Sowa — kierownik Działu Udostępniania, Promocji Książki i Biblioteki WBP, mgr Alicja Śliwa — kierownik Filii nr 6 oraz mgr Zofia Wrzesińska — dyrektor Biblioteki Publicznej w Białobrzegach. Wojewoda dr Z. Kuźmiuk wręczył także odznaki „Zasłużony Działacz Kultury” następującym osobom:

— mgr Barbarze Arak — kierownikowi GBP w Jedlni Letnisko,

— Markowi Lenartowiczowi — kierownikowi Czytelni Biblioteki Publicznej w Białobrzegach,

— mgr Bogumile Krawczak — kierownikowi Biblioteki Publicznej Centrum Kultury Regionalnej w Grójcu,

— mgr Marcie Kwapisiewicz — dyrektorowi Miejskiej Biblioteki Publicznej w Pionkach,

— mgr. Jerzemu Kwaśniewskiemu — dyrektorowi Biblioteki Publicznej w Przyssze,

— mgr Ewie Linek — kierownikowi Czytelni WBP.

Nagrody pieniężne Sejmiku Samorządowego otrzymały: mgr Agnieszka Narożnik — kierownik GBP w Radzanowie oraz Wiesława Łysiak — kierownik GBP w Bładowie.

Sekretarz Generalny ZG SBP mgr Janina Jagielska uhonorowała wyróżnieniami za pracę społeczną na rzecz Stowarzyszenia Odznaką Honorową SBP:

— mgr Zofię Nogaś — zastępcę skarbnika ZO SBP,

— Wandę Sikorę — przewodniczącą Koła SBP przy GBP w Zakrzewie,

— Marię Szczęsną — przewodniczącą Koła SBP przy MGBP w Zwoleniu;

Medalem Pamiątkowym z okazji 70-lecia SBP:

— mgr Mariolę Gospodarczyk — zastępcę przewodniczącej ZO SBP,

— mgr Grażynę Tyszer — członka Okręgowego Sądu Koleżeńskiego,

— mgr Ewę Ukleję — przewodniczącą Koła SBP przy WBP.

Od dyrekcji WBP w Radomiu za dotychczasową pracę i zaangażowanie w upowszechnianiu czytelnictwa listy gratulacyjne otrzymały:

— Jolanta Budziszewska — kierownik GBP w Pniewach,

— Bożena Gajek — pracownik GBP w Ciepielowie,

— Małgorzata Kaczyńska — kierownik GBP w Rusinowie,

— Dorota Lis — kierownik Biblioteki Publiczno-Szkolnej w Makowie,

— Zofia Maj — pracownik GBP w Zakrzewie,

— Zofia Olbrowska — kierownik Filii nr 15 WBP,

— Bronisława Olszewska — kierownik GBP w Przybyszewie,

— Wioletta Polak — kierownik GBP w Siennie,

— Agata Sady — pracownik Filii nr 6 WBP,

— Maria Świdzińska — kierownik GBP w Chlewiskach.

Gospodarze miast i gmin, którzy otaczali swoje biblioteki szczególną opieką (Białobrzegi, Kozienice, Ilża, Ciepiałów, Sienna, Pniewy, Skaryszew, Jasieniec Grójecki,

Pionki, Promna) otrzymali również listy gratulacyjne od dyrekcji WBP z prośbą o dalsze wspieranie działań placówek bibliotecznych.

Część oficjalną uroczystości zakończyła prelekcja mgr Janiny Jagielskiej *Biblioteki polskie na tle przemian społecznych*, w której ukazano starania bibliotekarzy o promocję bibliotek w środowisku, nadanie im odpowiedniej rangi, stosowanie nowoczesnych form pracy z czytelnikiem, komputeryzację procesów bibliotecznych.

Spotkanie uświetnił koncert Młodzieżowej Orkiestry Smyczkowej „Divertimento” (uczniów Państwowej Szkoły Muzycznej im. Oskara Kolberga w Radomiu) pod dyrekcją Zdzisława Włodarskiego oraz wystawa prac Janiny Ciechanowicz — Tkani-
na. Malarstwo. Rysunek.

Czyniono także starania, aby Dzień Bibliotekarza został zauważony w „terenie”. W pierwszych dniach kwietnia dyrekcja Biblioteki Wojewódzkiej wystosowała do wszystkich lokalnych władarzy pismo, w którym czytamy m.in.:

[...]praca wielu bibliotekarzy dzięki ich zaangażowaniu i aktywności zasługuje na uznanie i szacunek. Są przecież wśród nich i tacy, którzy kilkanaście, a nawet kilkadziesiąt lat służą czytelnikowi. Wiemy, że ich działalność i osiągnięcia są dostrzegane i akceptowane zarówno przez spo-

czeństwo, jak i władze samorządowe. Mamy więc nadzieję, że Dzień Bibliotekarza i Bibliotek będzie okazją do uhonorowania najlepszych spośród nich.

Wiemy, że apel spotkał się z życzliwym odzewem władz. Wielu bibliotekarzy otrzymało z tej okazji nagrody pieniężne, a redakcja „Informatora Sejmikowego” w numerze 2/10 przekazała wszystkim pracownikom bibliotek najlepsze życzenia, zamieszczając jednocześnie na swoich łamach artykuł Anny Skubisz *Biblioteki samorządowe województwa radomskiego w 1995 r.*

Wojewódzkie obchody Dnia Bibliotekarza i Bibliotek poprzedziła radosna „majówka” połączona z wymianą doświadczeń. Dla 40 wyróżniających się w pracy społecznej i zawodowej pracowników Zarząd Okręgu SBP przy wsparciu finansowym WBP zorganizował 21 maja wyjazd do Muzeum im. H. Sienkiewicza w Oblęgorku i do Dworku Rejowskiego w Nagłowicach. Niektórzy z nas po raz pierwszy odwiedzili miejsca związane z życiem i twórczością Mikołaja Reja oraz Henryka Sienkiewicza.

ZOFIA NOGAŚ

kierownik Działu Instrukcyjno-Metodycznego
Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej
w Radomiu

Bibliotekoznawstwo i informacja naukowa

Bibliografia za lata 1994 i 1995

Zestawienie jest kontynuacją publikacji z r. 1992 (nry 6-9 — *Bibliografia za rok 1991*) oraz z r. 1994 (nry 7/8-1/95 — *Bibliografia za lata 1992-1993*). Zgromadzono tu materiał głównie na użytek bibliotek publicznych, szkolnych i pedagogicznych. Całość ukaże się w kilku kolejnych numerach, z uwzględnieniem następujących części: Bibliotekarstwo, Nauka o książce, Czytelnictwo, Biblioteki publiczne, Biblioteki szkolne, Biblioteki pedagogiczne, Biblioteki naukowe, Biblioteki za granicą.

BIBLIOTEKARSTWO

1. **Bibliotekarstwo** (pod red. Zbigniewa Żmigrodzkiego — Warszawa : SBP, 1994. — 370 s. — Bibliogr.

2. **Bibliotekarstwo polskie 1925-1951 w świetle korespondencji jego współtwórców / wybór z listów Adama Łysakowskiego i in.** — Warszawa : SBP, 1995. — 343 s.

Zadania, funkcje, sieci

3. **Biblioteka w społeczności lokalnej : materiały z sympozjum / pod red. Stanisława Krzywickiego i Joanny Pasztaleniec-Jarzyńskiej.** — Warszawa : SBP, 1993. — 183 s.

4. **Biblioteki województwa poznańskiego : przewodnik / [red. nauk. Stanisław Badoń]** — Poznań : SBP, 1991. — 336 s.

5. **CEJPEK Jiří: Biblioteki na tle przemian społecznych.** *Bibliotekarz* 1994 nr 4 s. 8-10

6. **Chełm — województwo** (red. tomu Lucjan Biliński. — Warszawa : SBP, 1995. — 46 s. — (Biblioteki w Polsce — informator)

7. **Katowice — województwo** / [oprac. informacji Sylwia Błaszczuk i in.]. — Warszawa : SBP, 1995. — 264 s. — (Biblioteki w Polsce — informator)

8. **KŁAPKOWSKI Marian: O odpowiedzialne bibliotekarstwo.** *Wychowawca* 1994 nr 1 s. 30-32

9. **KOPCZYŃSKI Krzysztof: Rola biblioteki i bibliotekarza w społeczności lokalnej.** *Więź* 1994 nr 2 s. 192-194

10. **Krosno — województwo** / [oprac. Lucjan Biliński]. — Warszawa : SBP, 1995. — 74 s. — (Biblioteki w Polsce — informator)

11. **Lublin — województwo** / [oprac. informacji Zdzisław Bieliń i in.]. — Warszawa : SBP, 1994. — 103 s. — (Biblioteki w Polsce — informator)

12. **Łomża — województwo** / [oprac. Barbara Piotrowska]. — Warszawa : SBP, 1994. — 49 s. — (Biblioteki w Polsce — informator)

13. **Piotrków Trybunalski — województwo** / [oprac. informacji Urszula Derendarz, Danuta Szeidl]. — Warszawa : SBP, 1994. — 62 s. — (Biblioteki w Polsce — informator)

14. **Suwałki — województwo** / [oprac. informacji Marianna Łozowska i in.]. — Warszawa : SBP, 1994. — 62 s. — (Biblioteki w Polsce — informator)

15. **WÜEST Ruth: Od bibliotek narodowych do biblioteki w globalnej wiosce. Era sieci.** Tł. Krystyna Klejn. *Bibliotekarz* 1994 nr 2 s. 12-17

16. **Zamość — województwo** / [oprac. informacji Krystyna Kuźmińska]. — Warszawa : SBP, 1995. — 71 s. — (Biblioteki w Polsce — informator)

Organizacja i zarządzanie

17. **CZAJKA Stanisław: Czy Państwowa Rada Biblioteczna? Poszukiwanie modelu zarządzania bibliotekami w Polsce.** *Bibliotekarz* 1995 nr 1 s. 9-12

18. **GŁOWACKA Ewa: Benchmarking jako narzędzie totalnego zarządzania jakością (TQM) w bibliotekach.** *Bibliotekarz* 1995 nr 10 s. 15-18

19. **HOWORKA Bolesław: Bibliotekarz i rachunkowość.** *Por. Bibl.* 1995 nr 2 s. 4-7

20. **SÓJKA Jan: Promocja w strategii marketingowej biblioteki.** — Poznań : Akademia Ekonomiczna, 1994. — 111 s.

21. **ŚLIWIŃSKA Elwira T: Komputeryzacja a zarządzanie biblioteką.** *Bibliotekarz* 1995 nr 4 s. 15-18

22. **WOJCIECHOWSKI Jacek: Macierzowe rozwiązania organizacyjne w bibliotekach.** *Rocz. Bibl.* 1994 z. 1/2 s. 3-12

23. **WOJCIECHOWSKI Jacek: Marketing w bibliotece.** — Warszawa : SBP, 1993. — 183 s. — Bibliogr.

24. **WOJCIECHOWSKI Jacek: Nowe stare bibliotekarstwo.** *Prz. Bibl.* 1995 z. 1 s. 45-53

25. **WOŹNIAK Elżbieta: Komercjalizacja bibliotek w świetle opinii czytelników : badania marketingowe — raport.** — Katowice : Woj. Bibl. Publ., 1994. — 29 s. — Bibliogr.

Ustawa biblioteczna

26. **FILIPKOWSKI Marian: Autorom projektu ustawy pod rozważę.** *Por. Bibl.* 1994 nr 1 s. 1-2

27. **HOWORKA Bolesław: Ustawa o bibliotekach a biblioteki pedagogiczne i szkolne.** *Por. Bibl.* 1994 nr 1 s. 4-6

28. **HOWORKA Bolesław: Ustawianie czy wywracanie ustawy.** *Bibliotekarz* 1995 nr 10 s. 5-10

29. **HOWORKA Bolesław, MAJ Jerzy: Wokół projektu ustawy o bibliotekach.** *Bibliotekarz* 1994 nr 10 s. 5-7

30. **MĘŻYŃSKI Andrzej: Nowe wraca. Spór wokół ustawy o bibliotekach.** *Prz. Bibl.* 1995 z. 1 s. 27-38

31. **SORDYŁOWA Barbara: W sprawie ustawy o bibliotekach po raz kolejny i zapewne nie ostatni.** *Prz. Bibl.* 1995 z. 1 s. 39-44

Mechanizacja i automatyzacja

32. **Ustawa o bibliotekach (projekt).** Oprac. B. Howorka, J. Maj. *Bibliotekarz* 1994 nr 7/8 s. 3-8

33. **Ustawa o bibliotekach. Projekt Ministerstwa Kultury i Sztuki.** *Bibliotekarz* 1995 nr 3 wkł.

34. **Ustawa z dnia 1995 r. o bibliotekach.** *Bibliotekarz* 1995 nr 1 s. 3-8

Historia bibliotek

35. DEMBOWSKA Maria: „**Akcja przyszkolowa**”. **Ratowanie zbiorów bibliotecznych po powstaniu warszawskim. Fakty i ludzie.** *Prz. Bibl.* 1995 z. 1 s. 5-14

36. DUNIN Janusz: **Polskie biblioteki przemieszczone po roku 1939.** *Por. Bibl.* 1995 nr 10 s. 5-9

37. GRYGUC Ewa: **Skutki II wojny światowej dla bibliotek polskich — sesja.** *Biul. Inf. Bibl. Nar.* 1994 nr 3/4 s. 15-18

38. GULIŃSKA Grażyna: **Biblioteki publiczne, szkolne i pedagogiczne w Kielcach w latach 1945-1975.** — Kielce : WSP, 1992. — 180 s. — Bibliogr.

39. KOZŁOWSKI Jan: **Biblioteka jako instytucja społeczeństwa preindustrialnego (XVII w. — I poł. XVIII w.).** *Rocz. Bibl. Nar.* 1991/1992 t. 27/28 s. 63-84

40. MARSZAŁSKA Jolanta: **Archiwiści, bibliotekarze i uczeni rodowej biblioteki XX Sanguszków.** *Biul. Inf.-Instr.* 1995 nr 2 s. 28-42

41. **Straty bibliotek w czasie II wojny światowej w granicach Polski z 1945 roku : wstępny raport o stanie wiedzy / [aut.] Barbara Bieńkowska [i in.]; red. nauk. Andrzej Mężyński ; Ministerstwo Kultury i Sztuki. Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Polskiego Dziedzictwa Kulturalnego za Granicą. Cz. 1: Analiza. Cz. 2: Tablice.** — Warszawa : Wydaw. Reklama — Wojciech Wójcicki, 1994. — 424 s. — *Straty Kultury Polskiej*

42. ZARZĘBSKI Tadeusz: **Biblioteka Rzeczypospolitej Żaluskich zwana. Fakty z dziejów.** *Rocz. Bibl. Nar.* 1991/1992 t. 27/28 s. 45-62

43. **Automatyzacja bibliotek publicznych : praktyczne aspekty : materiały z II Ogólnopolskiej Konferencji, Białystok 26-28 X 1993 r.** — Warszawa : SBP, 1993. — 152 s.

44. CZARNECKA Irena: **System OPUS.** *Bibliotekarz* 1995 nr 3 s. 15-17

45. DOBROWOLSKI Zdzisław: **Wybór systemu zintegrowanego.** *Bibliotekarz* 1994 nr 6 s. 9-13

46. GAWROŃSKI Andrzej: **Tradycyjny warsztat informacyjny i komputer w bibliotece.** *Bibliotekarz* 1995 nr 12 s. 7-11

47. GÓRZYŃSKA Maria: **Kupujemy komputer (jaki i za ile?).** *Por. Bibl.* 1994 nr 4 s. 20-23

48. HOWORKA Bolesław: **Stan prawny zapisu komputerowego w działalności bibliotecznej.** *Por. Bibl.* 1995 nr 4 s. 11-14

49. **Komputery w bibliotekach — Polska '94: I Forum SBP '94 : materiały z ogólnopolskiej Konferencji Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, Chorzów 10-12 VI 1994.** — Warszawa : SBP, 1994. — 310 s.

50. KUREK-KOKOCIŃSKA Stanisława: **Konferencja naukowa — źródło informacji dla bibliotekarzy, bibliotekoznawców i pracowników informacji naukowej.** *Zag. Inf. Nauk.* 1994 nr 1/2 s. 19-31

Warsztat pracy w technice komputerowej.

51. MARUSZCZAK Elżbieta: **Niektóre problemy normalizacyjne i organizacyjne bibliotekarzy związane z wyborem formatu.** *Bibliotekarz* 1995 nr 7/8 s. 36-39

52. MISIEWICZ Hanna: **Kod kreskowy w bibliotece.** *Bibliotekarz* 1994 nr 5 s. 21-23

53. RADWAŃSKI Aleksander: **Funkcje biblioteczne systemu zautomatyzowanego.** *Bibliotekarz* 1994 nr 7/8 s. 28-33

54. RADWAŃSKI Aleksander: **Projekt Elinor — biblioteka elektroniczna.** *Bibliotekarz* 1995 nr 11 s. 10-13

55. SANETRA Krystyna, GRUCHAŁA Irena: **Katalog online systemu VTLS.** — Kraków : Księgarnia Akademicka, 1994. — 109 s. — Bibliogr.

56. SOBIBOROWICZ Elżbieta: **Indeks hasel przedmiotowych.** *Bibl. w Szk.* 1994 nr 2 s. 15-17

57. Statut Rady Krajowego Systemu Biblioteczno-Informacyjnego (projekt). Oprac. B. Howorka, J. Maj. *Bibliotekarz* 1994 nr 7/8 s. 8-12

58. ŚLĄSKA Katarzyna: **Problemy automatyzacji zbiorów specjalnych.** *Biul. Inf. Bibl. Nar.* 1995 nr 2 s. 6-9

59. VTLS w bibliotekach polskich. *Prz. Bibl.* 1994 z. 1/2

60. WOŁOSZ Jan: **Kierunki automatyzacji bibliotek w Polsce i ich uwarunkowania.** *Por. Bibl.* 1995 nr 3 s. 7-13

Konserwacja zbiorów

61. CZAJKA Anna: **Ogólne zasady przechowywania zbiorów fotograficznych.** *Rocz. Bibl. Nar.* 1993 t. 29 s. 193-208

62. MANIKOWSKI Adam: **Jak ratować zagrożone zbiory archiwalne i biblioteczne?** *Bibliotekarz* 1994 nr 6 s. 3-5

63. MATYJA Gabriel: **Zabezpieczenie cennych zbiorów bibliotecznych.** *Bibl. Zach.-Pom.* 1993 nr 3/4 s. 59-62

64. RAMS Donata: **Wpływ warunków przechowywania na trwałość materiałów bibliotecznych.** *Rocz. Bibl. Nar.* 1993 t. 29 s. 163-175

65. ZYSKA Bronisław: **Nad trwałością papierów drukowych.** — Kraków : Instytut Bibliotekoznawstwa, 1993. — 147 s. — Bibliogr.

66. ZYSKA Bronisław: **Ochrona zbiorów bibliotecznych przed zniszczeniem. T. 2: Czynniki niszczące materiały w zbiorach bibliotecznych.** — Katowice : UŚ, 1993. — 204 s.

Zbiory, katalogi

67. BILIŃSKI Lucjan: **Przyszłość egzemplarza obowiązkowego.** *Nowe Książ.* 1995 nr 10 s. 68-69

68. BIRAGA Ewa, TUCHOLSKA Joanna: **Ewidencja i kontrola zbiorów bibliotecznych [oraz słowniczek podstawowych terminów używanych w bibliotekarstwie].** — Warszawa : CBW, 1993. — 123 s. — Bibliogr.

69. CHŁOPECKA Jadwiga, STAWIARSKA Ewa: **Opracowanie wybranych typów dokumentów audiowizualnych :** (poradnik). — Warszawa : CBW, 1994. — 73 s. — (Biblioteczka Bibliotekarza Wojskowego ; t. 10)

70. DRABEK Zofia: **Klasyfikacja zbiorów.** — Kraków : Wydaw. WOM, 1994. — 26 s.

71. HOWORKA Bolesław: **Denominacja w bibliotece.** *Por. Bibl.* 1995 nr 1 s. 13-15

72. **Katalog czasopism niezależnych w Książnicy Pomorskiej wydanych w latach 1980-1989** — Szczecin : Książnica Pomorska, 1994. — 116 s.

73. KUBISA Atomira: **Ewidencja i kontrola zbiorów bibliotecznych.** — Wyd. 2 popr. — Szczecin : Książnica Szczecińska, 1993. — 62 s.

74. KUBISA Atomira, SZLEGEL Jan: **Katalogowanie książek : materiały pomocnicze.** — [Wyd. 3]. — Szczecin : Książnica Szczecińska, 1992. — 182 s. — Bibliogr.

75. PUCH Małgorzata: **Opracowanie rzeczowe dokumentów w systemie TINLIB.** *Bibliotekarz* 1994 nr 3 s. 17-20

76. RYNG Aleksandra: **Piśmiennictwo na temat dokumentów życia społecznego. Zestawienie bibliograficzne.** *Por. Bibl.* 1995 nr 7/8 s. 28-32

77. SADOWSKA Jadwiga: **Hasła przedmiotowe „Przewodnika Bibliograficznego”.** *Por. Bibl.* 1995 nr 5 s. 7-11

78. SKRZYPCZYŃSKA Elżbieta: **Kontrola zbiorów bibliotecznych metodą katalogu topograficznego.** *Pomag. Sobie w Pr.* 1995 nr 1 s. 15-18

79. TARASZKIEWICZ Beata: **Bibliotekarz — zawód łatwy i przyjemny?** *Por. Bibl.* 1995 nr 1 s. 1-5

Opracowanie zbiorów.

80. TARASZKIEWICZ Beata: **Hasło korporatywne. Co? Kiedy? Jak?** *Por. Bibl.* 1995 nr 10 s. 22-26

81. TARASZKIEWICZ Beata: **Historia jednej kropki.** *Por. Bibl.* 1995 nr 7/8 s. 25-28
Znaki w opracowaniu formalnym.

82. TARASZKIEWICZ Beata: **Szeregować... ale jak?** *Por. Bibl.* 1994 nr 7/8 s. 18-20

83. TARASZKIEWICZ Beata: **Wywiady, wywiady...** *Por. Bibl.* 1995 nr 6 s. 1-3

Opracowanie publikacji zawierających wywiady.

84. ŽÁK Petr: **Realizacja przepisów o egzemplarzu obowiązkowym.** *Rocz. Bibl. Nar.* 1993 t. 29 s. 117-133

Udostępnianie zbiorów

85. BIŁYK Anna: **Spotkanie krajowego zespołu do spraw wypożyczania międzybibliotecznego.** *Wypoż. Międzybibl.* 1994 nr 2 s. 12-16

86. BUDKIEWICZ Elżbieta, MRO-CZEK Renata: **Marketingowa rola wystaw — bibliotekarstwo aktywne.** *Bibliotekarz* 1995 nr 11 s. 15-18

87. BURAKOWSKI Jan: **Zapraszamy do biblioteki! Na tropach „fizycznej dostępności” do biblioteki i zbiorów bibliotecznych.** *Por. Bibl.* 1995 nr 11/12 s. 1-6

88. CZAJKOWSKI Franciszek: **Obsługa biblioteczna osób unieruchomionych.** *Por. Bibl.* 1995 nr 11/12 s. 7-10

89. DERLAK Małgorzata: **Pilnie poszerzyć ofertę dla niepełnosprawnych.** *Por. Bibl.* 1994 nr 3 s. 6-9

90. DUDA Krystyna: **Zastosowanie biblioterapii w pracy z dziećmi niepełnosprawnymi.** *Biul. Inf.-Instr.* 1994 nr 4 s. 26-33

91. FEDOROWICZ Małgorzata: **Obsługa czytelników niepełnosprawnych w Ośrodku Czytelnictwa Chorych i Niepełnosprawnych w Toruniu.** *Por. Bibl.* 1995 nr 2 s. 19-21

92. IPPOLDT Lidia: **Formy pracy z niepełnosprawnym czytelnikiem indywidualnym.** *Bibliotekarz* 1995 nr 5 s. 21-25

93. IPPOLDT Lidia: **Z doświadczeń w pracy z czytelnikami specjalnej troski.** *Por. Bibl.* 1995 nr 4 s. 9-10

94. **Kartoteki wzorcowe haseł przedmiotowych.** *Prz. Bibl.* 1994 z. 3/4

95. KOSS Krzysztof: **Jaka wypożyczalnia wideokaset?** *Pomag. Sobie w Pr.* 1994 nr 1 s. 26-30

96. KRÓL Mirosław: **Dziecko a biblioteka : zestawienie bibliograficzne.** — Kielce : Woj. Bibl. Publ., 1994. — 38 s.

97. SZLACHTA Wiesława: **„Usługi dla czytelników niepełnosprawnych” (z doświadczeń województwa katowickiego).** *Kwart. Metod.* 1995 nr 1/2 s. 21-26

98. SZTARK Barbara: **Czytelnie niemiec-kie w Polsce.** *Bibl. Zach.-Pom.* 1995 nr 1/2 s. 45-48

99. WIRKUS Hanna: **Formy pracy biblioteki w procesie rewalidacji dzieci upośledzonych umysłowo w Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Damnicy.** *Bibl. w Szk.* 1994 nr 2 s. 10-11

Zawód bibliotekarza

100. ASSBURY Edward: **Tadeusz Bruszewski (1924-1994).** *Por. Bibl.* 1995 nr 7/8 s. 36-37

Działacz SBP.

101. BILIŃSKI Lucjan: **Wyniki badań podważające kompetencje bibliotekarzy. Ocena bibliotek i bibliotekarzy w świetle badań przeprowadzonych wśród młodzieży.** *Bibliotekarz* 1995 nr 6 s. 21-24

102. BUDYŃSKA Barbara: **Adepci zawodu bibliotekarskiego ze średnimi kwalifikacjami zawodowymi.** — Warszawa : BN, 1994. — 76 s. — (Materiały Informacyjne Instytutu Książki i Czytelnictwa ; 27)

103. BUDYŃSKA Barbara: **Sluchacze i absolwenci szkół bibliotekarskich wobec zawodu.** *Bibliotekarz* 1995 nr 2 s. 9-12

104. CZAJKA Stanisław: **Z czego żyją bibliotekarskie stowarzyszenia?** *Bibliotekarz* 1995 nr 4 s. 3-9

105. KOTECKA Lucyna: **Jak nas widzą...?** *Por. Bibl.* 1995 nr 7/8 s. 33-34

106. NAGÓRSKA Izabela: **Jak nas widzą pisarze (9).** *Por. Bibl.* 1995 nr 11/12 s. 19-22

107. POKÓJ Katarzyna: **Specyfika zawodu nauczyciel bibliotekarz.** *Bibliotekarz* 1995 nr 4 s. 10-12

108. PRZYBYLSKA Jolanta: **Bibliotekarze w opinii czytelników.** *Bibliotekarz* 1995 nr 11 s. 18-22

109. RUSEK Adam: **Miła praca blisko domu : osoby bez przygotowania zawodowe-**

go zatrudnione w bibliotekach w zawodzie bibliotekarza. — Warszawa : BN, 1995. — 84 s. — (Materiały Informacyjne Instytutu Książki i Czytelnictwa ; 29)

110. RUSEK Adam: Poloniści i inni; absolwenci szkół wyższych niebibliotekoznawcy o pracy w bibliotece i zawodzie bibliotekarza. — Warszawa : BN, 1994. — 89 s. — (Materiały Informacyjne Instytutu Książki i Czytelnictwa ; 26)

111. SOSIŃSKA-KALATA Barbara: Bibliotekarze i pracownicy informacji w świetle potrzeb współczesności. *Por. Bibl.* 1995 nr 9 s. 1-4

112. TARASZKIEWICZ Beata: O języku bibliotekarzy słów kilka. *Por. Bibl.* 1995 nr 5 s. 4-7

113. WONDAŁOWSKA Lidia: Zawód bibliotekarza — rozważania etyczne. *Książ. i Czyt.* 1994 nr 1 s. 5-8, nr 2 s. 16-19

114. ŻMIGRODZKI Zbigniew: Za granicą o etyce bibliotekarskiej. *Bibliotekarz* 1995 nr 11 s. 13-15

Szkolnictwo i szkolenie

115. Bibliotekoznawstwo i informacja naukowa : kształcenie i perspektywy nowego stulecia : praca zbiorowa / pod red. Elżbiety Barbary Zybert. — Warszawa : SBP, 1995. — 146 s. — Bibliogr.

116. CHRUSCIŃSKA Jadwiga: Między tradycją a współczesnością. Programy kształcenia i doskonalenia bibliotekarzy. *Por. Bibl.* 1994 nr 3 s. 9-13

117. CHRUSCIŃSKA Jadwiga: Szanse czy zagrożenia. O kształceniu bibliotekarzy na poziomie pomaturalnym. *Por. Bibl.* 1995 nr 7/8 s. 18-21

118. CYBULSKI Radosław: Fundacja Roberta Boscha wspiera kształcenie bibliotekarzy polskich. *Bibliotekarz* 1994 nr 2 s. 28-32

119. CYBULSKI Radosław: Podyplomowe Studium Bibliotek Naukowych w IBIN UW. *Bibliotekarz* 1994 nr 11/12 s. 15-19

120. KOSTECKI Janusz: Instytut Książki i Czytelnictwa a kształcenie bibliotekarzy na poziomie średnim. *Biul. Inf. Bibl. Nar.* 1994 nr 4 s. 15-18

121. KRAJEWSKA Anna: Sluchacze zawodowych policealnych szkół bibliotekarskich. — Warszawa : BN, 1994. — 75 s. — (Materiały Informacyjne Instytutu Książki i Czytelnictwa ; 28)

122. LEWICKI Józef: Centrum Ustawicznego Kształcenia Bibliotekarzy — 40 lat w służbie polskiego bibliotekarstwa. *Por. Bibl.* 1994 nr 5 s. 6-13

123. LEWICKI Józef: Kształcenie i doskonalenie bibliotekarzy na poziomie pomaturalnym — poszukiwanie nowych form i treści. *Bibliotekarz* 1995 nr 9 s. 16-19

124. LEWICKI Józef, CHRUSCIŃSKA Jadwiga: Centrum Ustawicznego Kształcenia Bibliotekarzy — między tradycją a współczesnością. *Prakt. Teor. Inf.* 1995 nr 3 s. 30-33

125. OGONOWSKA Anna, OPALIŃSKA Małgorzata: Nasz projekt programu studiów dla specjalizacji informacja naukowa. *Bibliotekarz* 1994 nr 2 s. 17-24

126. SOSIŃSKA-KALATA Barbara: Perspektywy kształcenia bibliotekarzy — dążenie do standardów światowych. *Bibliotekarz* 1995 nr 7/8 s. 5-9

127. Śladami edukacji bibliotekarskiej — Warszawa : SBP, 1995. — 100 s. — (Bibliotekarze Polscy we Wspomnieniach Współczesnych ; 4)

128. WALCZAK Marian: Poszukiwanie nowych form kształcenia i doskonalenia zawodowego bibliotekarzy. *Bibliotekarz* 1994 nr 11/12 s. 10-15

129. WOJCIECHOWSKI Jacek: O kształceniu bibliotekarzy. *Bibliotekarz* 1995 nr 10 s. 3-5

130. WOŹNICZKA-PARUZEL Bronisława: Praca z czytelnikiem niepełnosprawnym i chorym w programie kształcenia bibliotekoznawców. *Bibliotekarz* 1995 nr 3 s. 14-18

WANDA KOCHOWSKA

Laureaci literackiej Nagrody Nobla

Kalendarz rocznic 1997

- 10 I GABRIELA MISTRAL** właśc. Lucila Godoy y Alcayaga
40 rocznica śmierci — 1957
NAGRODA NOBLA 1945
- Urodziła się 7 IV 1889 r., poetka chilijska. Była pierwszą przedstawicielką Ameryki Południowej uhonorowaną literacką Nagrodą Nobla — otrzymała ją za „poezję prawdziwego uczucia, czyniącą jej imię symbolem idealistycznych dążeń dla całej Ameryki Łacińskiej”.
- 16 II GIOSUÈ CARDUCCI**
90 rocznica śmierci — 1907
NAGRODA NOBLA 1906
- Urodził się 27 VII 1835 r., poeta i krytyk włoski, autor monografii m.in. o Dantem, Garibaldiem oraz licznych esejów, traktatów i szkiców na tematy naukowe, literackie, polityczne. Nagrodzony za „głęboką wiedzę i krytyczny zmysł, ale przede wszystkim za twórczą energię, świeżość stylu i siłę liryczną”.
- Ody barbarzyńskie* księgi 1-3 1877-1889 (wyd. pol. 1923)
- 19 II KNUT HAMSUN** właśc. Knud Pedersen
45 rocznica śmierci — 1952
NAGRODA NOBLA 1920
- Urodził się 4 VIII 1859 r., powieściopisarz i dramaturg norweski. Literackę Nagrodę Nobla otrzymał za powieść *Błogosławieństwo ziemi*, która była hymnem na cześć życia i natury.
- A życie toczy się dalej* 1933 (wyd. pol. 1938)
August Powsinoga 1930 (wyd. pol. 1931)
Błogosławieństwo ziemi 1917 (wyd. pol. 1922)
Głód 1890 (wyd. pol. 1892)
Misteria 1892 (wyd. pol. 1914)
Nowizna 1893 (wyd. pol. 1895)
Pan 1894 (wyd. pol. 1910)
Wiktoria 1898 (wyd. pol. 1901)
Włóczegi 1927 (wyd. pol. 1929)
- 27 II JOHN STEINBECK**
95 rocznica urodzin — 1902
NAGRODA NOBLA 1962
- Zmarł 20 XII 1968 r., amerykański pisarz i reporter. Uhonorowany literacką Nagrodą Nobla za „realistyczny i poetycki dar, połączony z subtelnym humorem i ostrym widzeniem spraw socjalnych”.
- Była raz wojna* 1958 (wyd. pol. 1961)
Grona gniewu 1939 (wyd. pol. 1956)
Księżyc zaszedł 1942 (wyd. pol. 1957)
Myszy i ludzie 1937 (wyd. pol. 1948)
Na wschód od Edenu 1952 (wyd. pol. 1958)
Pastwiska niebieskie 1932 (wyd. pol. 1962)
Perla 1948 (wyd. pol. 1956)
Tortilla Flat 1935 (wyd. pol. 1957)
Ulica Nadbrzeżna 1945 (wyd. pol. 1958)
Zagubiony autobus 1947 (wyd. pol. 1961)
Zima naszej goryczy 1961 (wyd. pol. 1965)
- 16 IV YASUNARI KAWABATA**
25 rocznica śmierci — 1972
NAGRODA NOBLA 1968
- Urodził się 11 VI 1899 r., prozaik i poeta japoński. W opowiadaniach i powieściach wyrażał tęsknotę za dawnymi japońskimi zwyczajami. Doceniony za „mistrzostwo pisarskie, które oddaje istotę japońskiej świadomości”.
- Głos góry* 1949-1954 (wyd. pol. 1982)
Kraina śniegu 1937 (wyd. pol. 1964)
Śpiące piękności 1960-1961 (wyd. pol. 1971)
- 23 IV HALLDÖR KILJAN LAXNESS** właśc. Halldór Kiljan Gudjonsson
95 rocznica urodzin — 1902
NAGRODA NOBLA 1955
- Poeta, prozaik i dramaturg islandzki. W swoich utworach łączy nowatorstwo stylu z ostrością realistycznego spojrzenia. Nagrodzony za „wyrazistą siłę epicką, która odrodziła wielką sztukę prozatorską Islandii”.
- Duszpasterstwo koło lodowca* 1968 (wyd. pol. 1978)
Dzwon Islandii 1943-1946 (wyd. pol. 1957)
Niezależni t. 1-2 1934-1935 (wyd. pol. 1956)

- Salka Valka* t. 1-2 1931-1932 (wyd. pol. 1963)
Sprzedana wyspa 1948 (wyd. pol. 1955)
Światłość świata 1937-1940 (wyd. pol. 1957)
- 7 V WŁADYSŁAW STANISŁAW REYMONT** właśc. Rejment
130 rocznica urodzin — 1867
NAGRODA NOBLA 1924
- Zmarł 5 III 1925 r., powieściopisarz i nowelista polski. Wyróżniony literacką Nagrodą Nobla za wybitny epos narodowy, powieść *Chłopi*.
- Chłopi* 1902-1909
Fermenty 1897
Komediantka 1896
Marzyciel 1910
Pielgrzymka do Jasnej Góry 1895
Rok 1794 1913-1918
Sprawiedliwie 1899
Z ziemi chełmskiej 1920
Za frontem 1919
Ziemia obiecana 1899
- 18 V BERTRAND ARTHUR RUSSELL**
125 rocznica urodzin — 1872
NAGRODA NOBLA 1950
- Zmarł 2 II 1970 r., angielski eseista, logik i filozof, przez biografów i krytyków nazywany Wolterem XX wieku. Jeden z najbłyszczących przedstawicieli racjonalizmu i humanizmu, nieustraszony bojownik o wolność słowa i wolność myśli na Zachodzie.
- Autobiografia 1872-1914* (wyd. pol. 1971)
Drogi do wolności 1918 (wyd. pol. 1935)
Małżeństwo i moralność 1929 (wyd. pol. 1931)
O wychowaniu... 1926 (wyd. pol. 1932)
Podbój szczęścia 1930 (wyd. pol. 1933)
Poglądy i widoki nauki współczesnej 1931 (wyd. pol. 1934)
Szkice sceptyczne 1928 (wyd. pol. 1957)
Wychowanie a urząd społeczny 1932 (wyd. pol. 1933)
Zarys filozofii 1927 (wyd. pol. 1939)
Zbrodnie wojenne w Wietnamie 1967 (wyd. pol. 1969)
- 28 V PATRICK WHITE**
85 rocznica urodzin — 1912
NAGRODA NOBLA 1973
- Zmarł 2 X 1990 r., prozaik australijski. Uhonorowany Nagrodą Nobla za „epickie i psychologiczne mistrzostwo, dzięki któremu odkryty został nowy literacki kontynent”.
- Oko cyklonu* 1973 (wyd. pol. 1976)
Przepaska z liści 1976 (wyd. pol. 1980)
Voss 1958 (wyd. pol. 1979)
Węzeł 1966 (wyd. pol. 1968)
Włiwsekcja 1970 (wyd. pol. 1973)
Żywi i umarli 1941 (wyd. pol. 1966)
- 31 V SAINT-JOHN PERSE** właśc. Alexis Saint-Léger Léger
110 rocznica urodzin — 1887
NAGRODA NOBLA 1960
- Zmarł 20 IX 1975 r., poeta francuski, nagrodzony za „wzniosłość i obrazowość, które odzwierciedlają uwarunkowania naszych czasów.”
- Amers* 1957
Anabaze 1924 wybory pol. 1980;
Kronika 1960 1994
Wichry 1946
- 2 VI KARL GJELLERUP**
140 rocznica urodzin — 1857
NAGRODA NOBLA 1917
- Zmarł 11 X 1919 r., powieściopisarz i dramaturg duński. Uhonorowany za „różnorodną twórczość poetycką i wzniosłe ideały”.
- Minna* 1889 (wyd. pol. 1900)
Młyn na wzgórzu 1896 (wyd. pol. 1926)
Pielgrzym Kamanita 1906 (wyd. pol. 1923)
Wędrowcy świata 1910 (wyd. pol. 1924)
- 28 VI LUIGI PIRANDELLO**
130 rocznica urodzin — 1867
NAGRODA NOBLA 1934
- Zmarł 10 XII 1936 r., dramaturg, powieściopisarz i nowelista włoski. Nagrodzony za „twórczą śmiałość i wynalazczość w odrodzeniu sztuki dramaturgicznej i scenicznej”.
- Cień Macieja Pascala* 1904 (wyd. pol. 1928)
Czarny szal i inne opowiadania (wybór pol. 1958)
Dramaty (wyd. pol. 1960)
Koń na księżycu i inne opowiadania (wybór pol. 2973)
- 2 VII HERMAN HESSE**
120 rocznica urodzin — 1877

35 rocznica śmierci 9 VIII 1962
NAGRODA NOBLA 1946

Prozaik, poeta i eseista niemiecki. Uehonorowany za „natchnioną twórczość, w której we wszystkim z wielką oczywistością ujawniają się klasyczne ideały humanizmu, a także za błyskotliwy styl”.

Demian 1919 (wyd. pol. 1968)

Gra szklanych paciorków 1943 (wyd. pol. 1971)

Narcyz i Złotousty 1930 (wyd. pol. 1932)

Peter Camenzind 1904 (wyd. pol. 1957)

Pod kołami 1906 (wyd. pol. 1955)

Sidhartha 1922 (wyd. pol. 1932)

Wilki stepowy 1927 (wyd. pol. 1929)

21 VII HENRIK PONTOPPIDAN

140 rocznica urodzin — 1857
NAGRODA NOBLA 1917

Zmarł 21 VIII 1943 r., powieściopisarz i nowelista duński. Otrzymał Nagrodę Nobla za „prawdziwe opisanie życia współczesnego Danii”.

Diabeł domowego ogniska 1922 (wyd. pol. 1925)

Łaskawy chleb (wybór pol. 1949)

W czepku urodzony t. 1-8 1898-1904 (wyd. pol. 1929)

Ziemia obiecana t. 1-3 1891-1895 (wyd. pol. 1924)

14 VIII JOHN GALSWORTHY

130 rocznica urodzin — 1867
NAGRODA NOBLA 1932

Zmarł 31 I 1933 r., powieściopisarz i dramaturg angielski. Nagrodzony za „wielką sztukę prozatorską”, której szczytem jest *Saga rodu Forsytów*.

Ciemny kwiat 1913 (wyd. pol. 1923)

Karawana (wybór pol. 1963)

Koniec rozdziału 1931-1933 (wyd. pol. 1933-1936)

Na giełdzie Forsytów 1930 (wyd. pol. 1932)

Nowoczesna komedia 1924-1928 (wyd. pol. 1931)

Saga rodu Forsytów 1906-1921 (wyd. pol. 1930)

Walka 1909 (wyd. pol. 1922)

Wę dworz 1907 (wyd. pol. 1931)

7 IX SULLY PRUDHOMME właśc. René Francois Armand Prudhomme
90 rocznica śmierci — 1907

NAGRODA NOBLA 1901

Urodził się 16 III 1839 r., poeta francuski. Był pierwszym w historii laureatem literackiej Nagrody Nobla, którą otrzymał „za wybitne osiągnięcia literackie, w szczególności za idealizm, doskonałość artystyczną, a także niezwykle połączenie duchowości i talentu, o czym świadczą jego książki”.

W Polsce utwory jego drukowano w czasopiśmie.

25 IX

WILLIAM FAULKNER

100 rocznica urodzin — 1897

35 rocznica śmierci — 6 VIII 1962
NAGRODA NOBLA 1949

Amerykański powieściopisarz, nowelista, nagrodzony za „znaczny i unikalny z artystycznego punktu widzenia wkład w rozwój współczesnej powieści amerykańskiej”.

Absalomie, Absalomie... 1936 (wyd. pol. 1959)

Azyl 1931 (wyd. pol. 1957)

Dzikie palmy 1939 (wyd. pol. 1958)

Intruz 1948 (wyd. pol. 1961)

Kiedy umieram 1930 (wyd. pol. 1968)

Koniokrady 1962 (wyd. pol. 1966)

Niepokonane 1948 (wyd. pol. 1961)

Przypowieść 1950 (wyd. pol. 1968)

Rezydencja 1959 (wyd. pol. 1967)

Sartoris 1929 (wyd. pol. 1960)

Światłość w sierpniu 1932 (wyd. pol. 1959)

Wielki las 1955 (wyd. pol. 1962)

Wściekłość i wrzask 1929 (wyd. pol. 1971)

Zaścianek 1940 (wyd. pol. 1964)

Zstąpił Mojżesz 1942 (wyd. pol. 1966)

Żołnierska zapłata 1926 (wyd. pol. 1965)

30 XI

THEODOR MOMMSEN

180 rocznica urodzin — 1817

NAGRODA NOBLA 1902

Zmarł 1 XI 1903 r., historyk niemiecki, autor wielu prac na temat historii starożytnego Rzymu. „Jeden z największych pisarzy historycznych”, jak napisano w werdykcie Komitetu Nagrody Nobla. „*Historia rzymska*” t. 1-3 1854-1856 (wyd. pol. 1867)

21 XII

HEINRICH BÖLL

80 rocznica urodzin — 1917

NAGRODA NOBLA 1972

Zmarł 16 VII 1985 r., prozaik niemiecki. Nagrodzony za „Twórczość,

w której szeroki ogląd rzeczywistości łączy się z wielką sztuką tworzenia charakterów”.

Bilard o wpół do dziewiątej 1959 (wyd. pol. 1961)

Chleb najwcześniejszych lat (wyd. pol. 1957)

Gdzie byłeś Adamie? 1951 (wyd. pol. 1957)

I nie poskarżył się ani jednym słowem 1953 (wyd. pol. 1956)

Koniec podróży służbowej 1966 (wyd. pol. 1969)

Nie strzeżone progi 1954 (wyd. pol. 1957)

Opiekuńcze obłężenie 1979 (wyd. pol. 1986)

Opuszczenie oddziału 1964 (wyd. pol. 1970)

Portret duchowy z damą 1971 (wyd. pol. 1993)

Śmierć Lohengrina i inne opowiadania (wyd. pol. 1977)

Utracona cześć Katarzyny Blum 1974 (wyd. pol. 1976)

Zwierzenia kłowna 1963 (wyd. pol. 1968)

GRAŻYNA BILSKA

Ukazuje się od maja 1992 r.

Notes

wydawniczy

W każdym numerze:

- zapowiedzi wydawnicze
Centrum Informacji o Książce
- największy w kraju, liczący
około 1000 tytułów zestaw
nowości wydawniczych
- bestsellery hurtowni - cykliczna analiza
wyników sprzedaży w największych
firmach dystrybucyjnych
- publicystyka poświęcona problemom
ruchu wydawniczego
- kronika: co słyhać w branży?
- problemy bibliotek

Adres redakcji: 02-916 Warszawa, ul. Okrężna 3, tel. 642 95 53, fax 642 27 69

**MIESIĘCZNIK
WYDAWCÓW,
KSIĘGARZY,
BIBLIOTEKARZY,
HURTOWNIKÓW**

I WSZYSTKICH
ZAINTERESOWANYCH
RYNKIEM KSIĄŻKI

oferujemy prenumeratę

"Biblioteka Szkolna-MOL"

biblioteczny program komputerowy
potrzebny w **każdej**
bibliotece szkolnej

- *Używa go **ponad 500 szkół** w Polsce*
- *Zalecany przez **MEN** - w zestawie zalecanych środków dydaktycznych nr 0140*

Jeśli Państwa biblioteka szkolna nie jest jeszcze użytkownikiem "Biblioteki Szkolnej -MOL", prosimy o kontakt, udzielimy wszelkich informacji jak skomputeryzować bibliotekę.

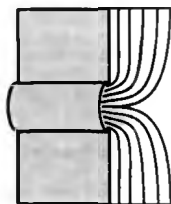
MOL[®] Systemy informatyczne

ul. Zygmunta Augusta 3-5-7, 81-359 Gdynia
tel. /0-58/ 61 15 83, 20 39 53 lub 21 80 21 w. 274

VULCAN
OPROGRAMOWANIE KOMPUTEROWE

ul. Kazimierska 15, 51-657 Wrocław
tel. /0-71/ 48 01 58 lub 72 85 58

**PHD „Książnica Polska”
Spółka z o.o. w Olsztynie
10-959 Olsztyn, pl. Wolności 2/3
tel./fax (089) 27-44-21**

Oferuje do sprzedaży serię popularnych słowników językowych
(okładki lakierowane) wydanych pod auspicjami
Towarzystwa Miłośników Języka Polskiego

- Bęba Stanisław, Liberek Jarosław

**MAŁY SŁOWNIK FRAZEologiczny WSPÓŁczesnego Języka POL-
SKIEGO**

s. 412, cena 6,00 zł

- Godyń Jan

MAŁY SŁOWNIK BIBLIZMÓW Języka POLSKIEGO, OD ADAMA I EWY

s. 181, cena 5,00 zł

- Kucala Marian

MAŁY SŁOWNIK POPRAWNEJ POLSZCZYNY

s. 247, cena 5,00 zł

- Pisarek Walery

KIESZONKOWY SŁOWNICZEK ORTOGRAFICZNY

s. 324, cena 5,00 zł

- Praca zbiorowa

MAŁY SŁOWNIK ODMIANY WYRAZÓW TRUDNYCH

s. 468, cena 5,00 zł

plus koszt wysyłki.

Hurtowniom księgarskim i bibliotekom szkolnym udzielamy rabatów.

WYDAWNICTWO

SBP

JUŻ JEST

książka dr Jadwigi Andrzejewskiej

BIBLIOTEKARSTWO SZKOLNE. TEORIA I PRAKTYKA

Tom I. Organizacja biblioteki

ukazała się w serii <<NAUKA-DYDAKTYKA-PRAKTYKA>>. Podręcznik, który bibliotekarzom wykwalifikowanym pozwoli na renowację wiedzy lub rewizję dotychczasowej pracy zaś nauczycielom i studentom zdobywającym kwalifikacje będzie nieocenioną pomocą w kształceniu.

Tom I zawiera następujące rozdziały:

1. Ewolucja modelu biblioteki szkolnej.
2. Dokumenty programujące pracę biblioteki szkolnej.
3. Funkcje i kierunki pracy biblioteki szkolnej.
4. Wszystko o organizacji biblioteki (od pracowników i lokalu do komputeryzacji).

Tom II. Praca pedagogiczna biblioteki

zawiera następujące rozdziały:

1. Praca pedagogiczna (ranga pracy pedagogicznej, wzorzec kultury czytelniczej, formy pracy pedagogicznej etc.).
 2. Ocena pracy biblioteki szkolnej. Sprawozdawczość.
 3. Uwarunkowania efektywności pracy biblioteki.
- Ponadto wiele praktycznych załączników Książkę zamyka indeks rzeczowy.

Cena obydwu tomów – 30 zł

Myślą przewodnią podręcznika jest ukazanie ścisłego związku zadań biblioteki szkolnej z procesem kształcenia i wychowania w szkole, co się Autorce znakomicie udało.

Książka ta jest niezbędna w każdej bibliotece pracującej z dziećmi i młodzieżą.

Zamówienia prosimy składać na adres

**Dział Promocji i Kolportażu SBP,
02-103 Warszawa-Ochota,
ul. S.K. Hankiewicza 1, tel. 22-43-45**

WYDAWNICTWO NAUKOWE PWN

poleca:

Mieczysław Dobija, Wojciech Smaga

Podstawy matematyki finansowej i ubezpieczeniowej

Seria: *Przedsiębiorczość*

Wyd. 2, podr., s. 217, brosz., 14,3×20,5 cm
ISBN 83-01-11750-8

Proponowany podręcznik jest rezultatem wieloletnich doświadczeń dydaktycznych autorów, zdobytych podczas prowadzenia zajęć z matematyki finansowej. Książka stanowi podstawowy kurs tego przedmiotu wykładanego na wszystkich akademiach ekonomicznych i w szkołach biznesu w Polsce. Do tej pory podręcznik funkcjonował jako skrypt, którego nakład jest już całkowicie wyczerpany, obecnie zaś autorzy proponują jego rozszerzenie o zagadnienia dotyczące matematyki finansowej ubezpieczeń, kursów walut i papierów wartościowych oraz technik amortyzacji. Podręcznik uzupełniają zadania oraz szkice ich rozwiązań, a także tablice oraz indeks matematyczny.

Jarosław Bartoszewicz

Wykłady ze statystyki matematycznej

wyd. 2 popr., podr., s. 328, brosz., 16,5×24 cm
ISBN 83-01-12027-9

Jest to kolejne wydanie podręcznika statystyki matematycznej przeznaczonego dla studentów matematyki oraz niektórych wydziałów uczelni technicznych. Zawiera teoretyczny wykład podstaw statystyki matematycznej i jej wybranych zagadnień w ujęciu teorio-decyzyjnym; między innymi czytelnik znajdzie tu podstawowe wiadomości z zakresu dwóch najważniejszych działów statystyki teorii estymacji oraz teorii testowania hipotez.

Książka przeznaczona jest dla studentów matematyki, podyplomowych studiów matematycznych i kolegów nauczycielskich, niektórych wydziałów wyższych szkół technicznych.

Janusz Biernat

Arytmetyka komputerów

Wyd. 1, podr., ark. wyd. 18, brosz. 16,5×24 cm
ISBN 83-01-12027-4

Jest to pierwszy na naszym rynku podręcznik poświęcony systemom liczbowym i kodowaniu liczb, podstawowym algorytmom stosowanym w operacjach arytmetycznych współczesnych procesorów, a więc dodawaniu, odejmowaniu, mnożeniu i dzieleniu stało- i zmiennoprzecinkowym. Opisano też operacje bardziej skomplikowane: obliczanie pierwiastka kwadratowego, funkcji trygonometrycznych i hiperbolicznych oraz funkcji logarytmicznej i wykładniczej.

Całość uzupełnia duża liczba przykładów i bogata literatura.

WYDAWNICTWO NAUKOWE PWN

ul. Miodowa 10, 00-251 WARSZAWA

Dział Sprzedaży: tel. (0-22) 635-09-76, fax (0-22) 26-09-50

**Zapraszamy do naszych księgarni promocyjnych na terenie całego kraju,
w których można kupić wszystkie publikacje naszego Wydawnictwa**